Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 14 апрель
ШАНБА
№ 86 (4.880).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин

ЧИГИТНИ ТЕЗ ВА СОЗ ЭКИБ ОЛАЙЛИК

ДАЛАДА БАҲОР

Бугун Олтиариқ райони далалари ўзгача либосга бурканган. Ҳаммаёқ кўм-кўк, замин узра бамисоли яшил гилам тўшалгандек. Қуёшнинг заррин нурларидан баҳраманд ўт-ўлану довдарахтлар, шафтоли гулларининг латофати ҳам ўзгача... Атрофни кенг пайкаллардаги тракторларнинг гуриллаган овози тутган. Бир сўз билан айтганда, деҳқон даласида баҳор...

Бободеҳқон бу кунларни интиқлик билан кутди. У зўр қувонч, катта режа билан иш бошлади. Эрта экқан эрта ўради, дейди доно халқимиз. Район меҳнаткашлари баҳорги тараддудни барвақт бошлашди. Ерга яхоб бериш, шўр ювиш, ариқ-зовурларни тартибга келтириш каби долзарб тадбирлар ўз вақтида амалга оширилди, далани экишга тайёрлаш ишлари намунали ташкил этилди.

«Янгиобод» колхози далаларига етиб келганимизда қудратли тракторлар овози гўё борлиқни қамраб олгандай гуриллар эди. Рўпарадаги картада бороналаш ишлари тезкорлик билан олиб борилмоқда. Қўлдош Умаров бошлиқ бригада даласида экилаётган уруғнинг сифати кишини қувонтиради.

Бригада механизатори Ўктамжон Ҳамидов, сеялкачи Жанатали Эшматов уруғлик чигитнинг уяларга бир меъёрда тушишига алоҳида эътибор беришаяпти. Бригада аъзолари бу йил 64 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан пахта хирмони кўтаришга аҳд қилганлар.

Колхознинг Тожиддин Дадақов етакчилик қилаётган бригадасида ҳам экиш-тикиш ишлари авжида. Механизатор Ғафуржон Тожиқулов, сеялкачи Маъмуржон Мамадалиевлар текисланган пайкалларга сифатли қилиб барака уруғи қадашаяпти. Шунингдек, Жўрабой Акбаров етакчилик қилаётган бригадада ҳам чигит экиш уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Техника жиловкори Одилжон Умаров ҳар куни 6—7 гектар майдонга чигит қадашга муваффақ бўлаяпти.

— Баҳорги экиш мавсумига пухта тайёргарлик кўрганмиз, — дейди бош агроном Кимсанбой Холмирзаев. — Шу кунгача 5 гектар ерга қизилча, 30 гектарга дон учун, 20 гектарга силос учун маккажўхори экишни тугалладик.

Бу йил жами 550 гектар ерга барака уруғи қадаймиз. Ана шу майдонларнинг 300 гектарига «Андижон-13», 250 гектарига эса «С-65—24» навли чигит экамиз. Шу кунларда 3 та сеялка юқори унум билан ишлатилаётир. Чигит экишни 8 иш кунида тугаллашни, тўлиқ гектарлар ҳосил қилишни мақсад қилиб қўйганмиз.

Далада ишлаётганларга етарли шарт-шароит яратиб берилган. Дала шийпонлари дид билан безатилган. 3 та доимий; 2 та мавсумий болалар боғчалари ишлаб турибди.

Суҳбатимиз устига колхоз правлениеси раиси Муроджон Музаффаров келиб қолди.

— Хўжалигимизда 8 та пахтачилик бригадаси, 34 та ижарачи звено бор, — дейди у. — Айни кунларда далаларимизда 440 дан ортиқ колхозчи, 61 нафар коммунист ва 230 комсомол аъзоси меҳнат қилишаётир. Шуни ҳам айтиш керакки, ўтган йили 15 гектар боғ барпо этган эдик. Бу йил яна 7 гектар янги боғ бунёд қилганмиз.

Жорий йилда 235 кишига уй-жой қуриш учун томорқа, 213 кишига эса қўшимча ер, ҳаммаси бўлиб 56 гектар майдон ажратилди. Давлатга 100 тонна дон, 13173 тонна сабзавот, 104 тонна полиз маҳсулотлари, 83 тонна пилла, 46 тонна гўшт, 364 тонна сут, 80 минг дона тухум сотиш мўлжалланган.

Ҳа, янгиободликларнинг шашти баланд.

А. ТУХТАСИНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Бекобод районидаги «Победа» колхозининг ҳиммати баланд пахтакорлари жорий йилда 1.665 гектар ерда деҳқончилик қилишади. Унинг 850 гектари элликта оилавий пудратчиларга тақсимлаб берилган.

Хўжалик заршунослари баҳорнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланишаётир. Улар чигит экишни 12 кун ичида ниҳоясига етказишга аҳд қилганлар.

СУРАТЛАРДА: 1. Экиш агрегатига уруғ солинаётган пайт. 2. Сеялкачи Абдуназар Абдуғаффоров, механизатор Абдунаби Хўжаев ва бригада бошлиғи Расулжон Абдураҳмонов. 3. Ерга чигит қадалаяпти.

А. МАЛЬЦЕВ олган суратлар.

Тажриба алмашдилар

Сирдарё районидаги Ленин номли колхозда чигит экиш мавсумини муваффақиятли ўтказишга бағишланган амалий семинар бўлиб ўтди. Унда район агросаноат уюшмаси бош инженери П. Некрасов агрегатлардан самарали фойдаланиш омиллари ҳақида, санитария-эпидемиология станцияси бош врачи Т. Магометов гербицидларни ишлатишда ҳимоя чоралари хусусида сўзладилар. Ленин номли колхоз правлениеси раиси Н. Йўлдошева, шу хўжалик бош агрономи Ж. Муқимов, 2-участка механиги Б. Казимов ва бошқа нотиқлар уруғ қадашни қулай муддатларда тугаллашнинг аҳамиятини таъкидлаб, далада ишловчиларга барча шарт-шароитларни яратиш юзасидан амалга оширилаётган тадбирлар тўғрисида ахборот бердилар.

Семинар қатнашчилари шу куни 2-участкада чигит экишнинг қандай бораётганлиги билан танишдилар. Айни кунларда колхознинг барча бригадаларида бу муҳим тадбир жадал рўёбга чиқарилмоқда.

А. БУРЛИЕВ.

КОМСОМОЛ ҚАНДАЙ БЎЛИШИ КЕРАК

Агар табиатда залдаги ҳароратни тўғри маънода эмас, кўчма маънода ўлчай оладиган асбоб бўлганида, ВЛКСМ XXI съездининг 12 апрелда бўлиб ўтган иккинчи мажлисида бу асбобнинг кўрсаткичи энг юқори чизиқдан ҳам ошиб кетган бўларди. Биргина ташкилот доирасида реал ижтимоий-сиёсий эътиқодларни шакллантирувчи шу қадар хилма-хил мулоҳазалар, дастурларни ҳеч қачон эшитмаганмиз ва эҳтимол бундан кейин ҳам эшитишга сира тўғри келмас. Съезднинг иккинчи кунидаги мунозаралар ёшлар ҳаракатидаги ижтимоий афкор тўғрисида амалда тўла тасаввур берди.

ВЛКСМдан СССР халқ депутатлари группасининг фаолияти тўғрисида ҳисобот берган СССР Олий Совети Ёшлар ишлари комитетининг аъзоси А. Шаронов комсомол билан у кўрсатган депутатлар ўртасида вужудга келган муносабатлардаги камчиликларга эътиборни парламентчасига аниқ ва лўнда қилиб қаратди. ВЛКСМ Марказий Комитети депутатлар фракциясининг фаолият программасини шакллантирувчи бошқарувчи марказ сифатидаги сиёсий орган вазифасини бажаришга қодир бўлмай қолди: энг ўткир ижтимоий-сиёсий масалаларнинг амалда бирортаси юзасидан ҳам ташкилотнинг аниқ позицияси билдирилмади. Самарали парламент группаси эса фақат аниқ мавқега эга бўлган, қўйилган вазифаларнинг бажарилиши учун масъулият юклай оладиган сиёсий ташкилотга таянгандагина шаклланиши мумкин.

Ёшлар сиёсатини олий давлат даражасида амалга ошириш учун аввало шу сиёсатни ишлаб чиқиш билан шуғулланиш зарур, деб таъкидлади нотиқ. Депутат — бу анча кучли ҳамда қимматга тушувчи воситадир ва ундан «эркин парвоз ва ўз вазифасини ўзи белгилаш режими»да фойдаланиш исрофгарчиликдир.

Нотиқлар Ёшлар союзининг келажаги тўғрисида жуда хилма-хил фикрлар билдиришди. Междуречье шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари В. Чирков ўттиз миллион комсомол аъзосининг ҳар бирини қониқтирадиган қарор бўлмагани ва бундан кейин ҳам бўлмаслигини таъкидлади. Бироқ ҳозир съезд бу қарорлар орасидан демократия шароитида ҳеч қандай ташкилот шусиз мавжуд бўла олмайдиганларини қабул қилиши керак. Бу биринчи навбатда озчиликнинг ҳуқуқларини, уларнинг ташкилан ўз тақдирларини ўзлари белгилаш ҳуқуқигача ҳурмат қилишдир.

Ҳозирнинг ўзидаёқ ВЛКСМдаги «Сургут муқобили» демократик ҳаракати ташкилий жиҳатдан расмийлаштирилди. У ўзининг сиёсий мавқеи ва программасига эга. Бу ҳаракатнинг анчагина тарафдорлари бор, шак-шубҳасиз, танқид қилаётганлар ҳам йўқ эмас. Россия демократик социалистик уюшмаси ҳам эълон қилинган. Агар биз оғизда эмас амалда фикрлар хилма-хиллиги тарафдори бўлсак, озчиликнинг ҳуқуқлари ҳурмат қилинишини истасак, демак бу ташкилотларни тан олмоғимиз лозим. Агар комсомол ёшларнинг ҳаммасини ўз тасарруфига олиш ҳуқуқига якка эгалик қилса у узоққа боролмайди. Мафкуралаштиришдан халос этиш — боши берк кўчадан чиқишнинг ягона йўлидир. Ёшлар союзи ёшларнинг оддий уюшмасига айланиши лозим.

Белоруссия ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Кудлаш бунга бутунлай қарама-қарши фикрда. Ёшларнинг янги бирлашмаларини ташкил этишга уринишларни, ВЛКСМни ягона сиёсий мавқега эга бўлмаган ёшлар уюшмасига айлантиришни у комсомолнинг илдизига киши билмас болта уриш деб баҳолади. Унинг фикрича, кучларни жипслаштириш ва ёшлар ташкилотининг яхлитлигини сақлаш йўлидан бориш лозим. Акс ҳолда барбод бўлиш турган гап. Кейинги йилларда ёшлар комсомолдан бегоналашиб боришмоқда. Комсомол партиянинг резерви экани ҳисобга олинадиган бўлса, бу — икки баравар ташвишли ҳолдир.

Қозоғистон комсомоли Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Тасмагамбетов ягона сиёсий қарашлар ва мақсадларга асосланадиган, лекин турлича ташкилий структуралардаги ёшлар союзининг бирлигини ёқлаб гапирди. У кучли «марказ»нинг зарурлигини ҳам инкор этмади, лекин унинг республика комитетлари билан ўзаро алоқаларини шартномалар асосида қуриш мақсадга мувофиқ деб топди.

Ана шу уч нутқ, дарвоқе улар бутунлай тасодифан кетма-кет гапирилди, съезднинг иккинчи кунидаги мунозаралар йўналишини белгилаб берган бўлса, ажаб эмас. Тўғри, бу нутқлар улардаги эҳтирослар ва қўлланилаётган иборалар кучи билан фарқ қилди. Бу нутқлар шунчалик катта эҳтирос ва кучли иборалар билан сўзландики, ҳатто президиумга ҳаддан зиёд серҳаяжон нотиқларнинг попугини пасайтириб қўйиш илтимос қилинган хат тушди. Лекин бу хатнинг таъсири бўлмади, кейин сўзга чиққан нотиқ залдагилар нутқларнинг бири туфайли кўтарган шовқин-суронни умуман маишатхонадаги тўполонга ўхшатиб юборди.

Хуллас, съезд ишининг иккинчи кунида ҳис-ҳаяжонлар тўлиб-тошди-ю, фикрларга жой қолмади. Умид қиламизки, кейинги кунларда бунинг акси бўлади.

Съездда Е. К. Лигачев, А. Н. Гиренко, Ю. А. Манаенков, Г. И. Усманов иштирок этди

* * *

13 апрель куни съезд ўз ишини давом эттирди.

ТАСС мухбирлари
А. АЗАРОВ, В. ЗАДЕРА, А. ЗОРИН, А. МОГУЧИЙ, И. ТИМОХИНА.

Москва.

КУН ТАРТИБИДА — УЙ-ЖОЙ МАСАЛАСИ

13 апрель куни Тошкентда уй-жойларни ҳисобга олиш ва тақсимлашдаги иш тажрибаларини алмашишга доир республика семинар кенгаши очилди. Унда Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советларининг, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети, министрликлар ва идораларнинг вакиллари қатнашмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Д. Д. Берков доклад қилди.

Семинар кенгашда ҳукумат «Уй-жой-2000» программасига энг муҳим ижтимоий вазифа деб қараётганлиги, уни рўёбга чиқариш учун жуда кўп иш қилиниши кераклиги таъкидланди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, иккинчи минг йиллик бошларида Ўзбекистон аҳолиси 26,5 миллион киши атрофида бўлади, бунинг учун эса қарийб 5 миллион 700 мингта квартира талаб этилади. Ўн йил ичида республикада 2,5 миллионтадан кўпроқ квартира қуриш керак.

Айни вақтда уй-жой фондини қаттиқ ҳисобга олиш ва янги ҳамда бўшатиб олинаётган квартираларни тақсимлаш устидан назорат ўрнатиш керак. Партия ва совет органлари номига жуда кўплаб шикоятлар келмоқда. Уй-жой ажратишда тегишли ҳужжатлари бўлмаган ҳамда уй-жой шароитлари етарли даражада текширилмаган гражданлар ҳисобга олинмоқда. Шаҳарлар ва районларда бўш квартиралар бор. Уй-жой фондидан баъзида кўзланган мақсадда фойдаланилмаяпти — улар турли идораларга бериб қўйилган.

(ЎзТАГ).

СССР Олий Совети сессиясида

«МАШАҚҚАТЛИ» ҚОНУН ЛОЙИҲАСИ

«Давлатда маблағ йўқ» — маблағлар ниҳоятда камлиги сабабли пенсиялар тўғрисидаги қонун лойиҳасини эҳтиёткорлик билан муҳокама этиш учун бу баҳона бўла олмайди, дейишмоқда СССР Олий Советининг Ошкоралик ва гражданларнинг ҳуқуқлари, шикоят ва аризалари масалалари комитетининг аъзолари. Бугун хазинада пул йўқ, лекин эртага бу пуллар пайдо бўлиши керак. Акс ҳолда барчамиз қайта қуришга ишонмаган бўлур эдик. Комитетнинг 12 апрель куни бўлган мажлисида ҳам депутатлар ўткир мунозаралардан сўнг тўғри хулосага келдилар: пенсия масаласини жиддий ва узоқ муддатни мўлжаллаб ҳал этиш керак.

Муҳокамага парламент аъзолари — журналистлар руҳ бағишлашди. Улар, ажабланарли жойи шундаки, ўз касб-корлари жамиятимизда ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилинмаган касб-корлардан бири бўлиб қолганлигини яширмадилар. Депутат А. С. Ежелев гўё журналистларнинг пули шу қадар кўпки, улар бу пулни қаёққа қўйишларини билмаётганликлари тўғрисидаги гап-сўзлар афсона эканлигини уқтирди. Оммавий ахборот воситалари ходимларининг катта армияси арзимаган маош олади, демак уларнинг пенсиялари ҳам жуда кам бўлади. У савдо ходимларига ҳам кам маош белгиланганлигини айтди — тегишли ташкилотлар ўзларининг бу хатти-ҳаракатлари билан савдо ходимларини ўғирлик қилишга «тортмаётганмикинлар?». Агар журналистлар оч қолишни хоҳламасалар ўз кунларини кўриш ҳақида, яъни қалам ҳақини ўйлашга мажбурдирлар. Ўз-ўзидан маълумки, журналистлар пештахта ходимларидан фарқли ўлароқ бу ишни жиноий ҳуқуқ билан можаро қилмасдан амалга оширадилар.

Депутат - журналистларнинг уқтиришича, ҳамма бало шундаки, жамоатчилик фикрини шакллантираётган кишиларнинг қўшимча оладиган ҳақи — қалам ҳақи пенсиялар тайинланаётганида ҳисобга олинмайди. Шундай қилиб, журналистларнинг ҳуқуқлари ижтимоий жиҳатдан камситилади. Комитет раисининг ўринбосари Н. Ю. Решетова шу муносабат билан аниқ бир фикрни айтди: биз муҳокама қилаётган қонун лойиҳасида ёзиб қўйилганидек, ўриндошликка асосланган ҳар қандай иш пенсияни кўпайтириш ҳуқуқини беради. Шундай экан, «қалам ҳақи»дан олинган даромадлар нега ўриндошлик ҳисобланмаслиги керак?

Депутат М. Н. Полтаранин бу фикрни ривожлантирди ва тўлдирди. У қонун лойиҳасида СССР Журналистлар уюшмаси — ижодий уюшма эканлиги ва шу тариқа ижодий уюшмалар аъзоларига пенсиялар бериш билан боғлиқ барча афзалликлар унга ҳам тегишли эканлиги ҳақидаги сатр «тушириб қолдирилганлиги» тасодифий эмаслигини таъкидлади. Парламент аъзоси пенсия жамғармасига маблағлар изланаётганида «пулни оладиган жой йўқ» деган фикрни қўллаб-қувватлаётган ўз ҳамкасбларини танқид қилди. Унинг фикрига қараганда, маъмурий-бюрократик идораларни қисқартириб, ўз вазифасини ўтаб бўлган ва кераксиз давлат тузилмаларини, шу жумладан бир қанча идоралар, муассасалар ва ташкилотларни йўқотиб, шунингдек ижтимоий суғурта жамғармасини кўпайтириб, маблағни излаб топиш мумкин.

Айни вақтда баъзи депутатлар бу масалага ҳаддан ташқари қаттиқ ёндашиш ўзини оқлармикин, деган фикрни айтдилар: наҳотки, алоҳида хизмат кўрсатган кишилар йўқ бўлиб кетса? Наҳотки, ўша халқ депутатининг ўзи жамият олдида ҳеч қандай хизмат кўрсатмаган бўлса? Жамоат ташкилотлари давлат бюджетига ўз маблағларидан муайян пуллар ўтказиш ҳисобига ижтимоий суғурта жамғармасини тўлдириш тўғрисидаги таклиф эса қўллаб-қувватланди. Нотиқлар бу фақат КПССга эмас, барча сиёсий партиялар ва ҳаракатларга тегишли эканлигини ҳам айтдилар.

Қонун лойиҳасини кўриб чиқиш ишчи комиссиясига бошчилик қилган депутат С. Н. Даниловнинг маърузаси юзасидан сўзга чиққан кишилар мазкур лойиҳанинг сайловчилар наказларида, гражданларнинг хатларида кўп марталаб айтилган ва қанчадан-қанча келишмовчиликларга сабаб бўлган қоидаларга алоҳида эътибор бердилар. Имтиёзли шартлар билан пенсиялар тайинлаш, ишлаётган пенсионерларнинг аҳволи, шунингдек оммавий қатағон йилларида айбсиз жабрланган меҳнаткашлар билан боғлиқ моддалар шулар жумласидандир. Ишлаб чиқаришнинг оғир ва зарарли шарт-шароитларида, агросаноат комплексида меҳнат қилаётган кишиларга пенсия бериш масалалари ҳар томонлама муҳокама қилинди.

КОМИТЕТЛАР ВА КОМИССИЯЛАРНИНГ ҲУҚУҚИЙ МАҚОМИ

СССР Олий Советининг халқ депутатлари Советлари бошқарув ва ўзини ўзи бошқарувни ривожлантириш масалалари комитетининг 12 апрелда бўлиб ўтган мажлиси навбатдаги «ўз» қонунини дастлабки муҳокамага тайёрлашга бағишланди. Ҳужжат мазкур комитетнинг ишчи гуруҳи томонидан тайёрланганлиги билангина эмас, балки «СССР Олий Совети комитетлари ва унинг палаталари доимий комиссиялари тўғрисида»ги қонун лойиҳаси улар фаолиятининг барча жиҳатларини белгилаб беришга қаратилганлиги билан ҳам депутатларнинг қизиқиши ва фаолиятини кучайтириб юборди.

Ишчи гуруҳи вакили халқ депутати В. И. Карасев тўпланганларнинг ҳужжат билан таништирди. Комитетда сўнгги муҳокама ўтган вақтдан буён ҳужжат Конституцияга киритилган ўзгартишларга ва регламентга мувофиқлаштирилди. Бундан ташқари бошқа комитетлар ва комиссиялар, ҳуқуқшунос-олимлар муҳокама чоғида 70 дан ортиқ фикр-мулоҳаза ҳамда таклиф киритдилар.

Депутатлар фикрлашув чоғида мазкур ҳужжатнинг ўзидаёқ съездда ташкил этиладиган мувaққат комитетлар ва комиссияларнинг ҳам ҳуқуқий мақомини ишлаб чиқиш зарурлиги тўғрисида гапирдилар. Комитетнинг барча аъзолари СССР Олий Совети ва унинг палаталари комиссияларини ташкил этувчи рўйхатни қонуннинг ўзида эмас, балки унинг иловасида бериш керак, деган якдил фикрга келдилар. Дарҳақиқат, сиёсий вазият янги ташкилотларнинг вужудга келишини, мавжудларининг номини ўзгартиришни тақозо этиши мумкин.

Депутат Б. В. Мирошин комитетлар ва комиссияларга ахборот бериш, уларнинг барча ташкилотларга чиқа олиши билан боғлиқ масалаларни бирмунча пухта йўлга қўйишни, шунингдек қонун лойиҳасининг махсус бўлимини моддий-молиявий ҳамда кадрлар билан таъминлашга бағишлашни таклиф этди. Бошқа кўпгина таклифлар ҳам билдирилди.

Бир ҳафтадан сўнг комитет аъзолари ҳужжатни узил-кесил кўриб чиқиш ниятидадирлар.

Шу куниёқ «СССРда гражданларнинг пенсия таъминоти тўғрисида»ги ва «Ўз миллий-давлат тузилмаларидан ташқарида яшаётган ёки СССР территориясида бундай тузилмалари бўлмаган СССР гражданларининг эркин миллий тараққиёти ҳақида»ги қонунлар лойиҳалари юзасидан хулосалар устида иш олиб борилди.

(ТАСС).

КПСС Устави лойиҳаси—муҳокамада

ҚИЗҒИН БАҲСЛАР, АНИҚ ТАКЛИФЛАР

Жамият тубдан янгиланаётган, халқ хўжалигининг барча соҳаларида ишни қайта қуриш қизғин бораётган шу кезларда Коммунистик партия ва унинг аъзоси қандай бўлиши керак? Уларнинг ҳаётда тутган ўринлари қай тарзда ўзгаради? КПСС Марказий Комитетининг 1990 йил январь, февраль ва март пленумлари ҳужжатларидан ана шундай саволларга жавоб топиш мумкин. Айни пайтда кенг муҳокамадан ўтаётган КПСС Устави лойиҳаси шубҳасиз партиянинг ва унинг аъзоларининг келгусидаги ҳаракат йўналишларини белгилашда беқиёс аҳамиятга эга.

Калинин районидаги Оржоникидзе номли колхоз коммунистлари, барча меҳнаткашлари муҳим ҳужжатни ҳар томонлама ўқиб-ўрганиб, ўз фикрларини билдирмоқдалар. Яқинда бўлиб ўтган хўжалик партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишида ҳам талай қимматли таклифлар айтилди. Колхозда КПСС Устави лойиҳаси муҳокамасига бағишлаб ўтказилган давра суҳбатида унинг иштирокчилари ҳар қачонгидан кўра фаоллик кўрсатдилар. Қуйида коммунистларнинг мулоҳазалари билан танишасиз.

●

Эргаш ПЎЛАТОВ,
колхоз правлениеси раиси

Мамлакатимизда юз бераётган ҳаётбахш ўзгаришлар қишлоқ хўжалигини ҳам четлаётгани йўқ. Колхозимиз меҳнат аҳли давр мураккаблигини, шароитни ҳисобга олган ҳолда юксак масъулият билан ишламоқдалар. Ўзининг сўзи ва иши билан кўпчиликка ўрнак бўлаётган коммунистларимиз кам эмас. Улар асосий тармоқдаги қийин вазифаларни муваффақиятли бажармоқдалар. Шулардан бири, сувчи Салим Йўлдошев 8-бригадада меҳнат қилади. Қурбонбой Фатхуллаев бошлиқ бу жамоа бултур сабзавот пайкалларининг ҳар гектаридан мўлжалдаги 300 центнер ўрнига 510 центнердан ҳосил саранжомлади. Колхозчиларнинг моддий манфаатдорликлари юқори бўлди.

Лекин тан олиш керакки, ўтган йили хўжалигимизда етакчи тармоқлар — сабзавотчилик ва сутчилик бўйича белгиланган режалар удаланмай қолди. Бунинг турлича сабаблари бор. Аввало ҳамма жойда бўлгани сингари бизда ҳам табиат инжиқлиги катта талафот келтирди. Лекин бошқа омиллар ҳам мавжудки, уларни бартараф этиш мумкин. Масалан, коммунист Йўлдош Иброҳимов бошлиқ 6-бригада бир неча йилдан бери планни бажармаяпти. Боиси — экин майдонлари энг чеккада, техника юролмайдиган, сув чиқмайдиган ер. Шароитни ҳисобга олиб келгусида бу жойларга озуқа экинлари экиш кўзланаяпти. Ёки коммунист Илҳом Пўлатов бошлиқ теплица хўжалиги бултур топшириқни атиги 52 фоиз адо этди. Қолоқлик сабабларидан бири уни қайта тиклаш чўзилиб кетаётганидир.

Колхоз ҳисобот-сайлов йиғилишида, яқинда ўтган хўжалик коммунистларининг йиғинида йўл қўйилган камчиликлар рўй-рост айтилди. Танқиддан тўғри хулоса чиқарган етакчи жабҳаларда ишловчи КПСС аъзолари айни кунларда масъулият билан ишламоқдалар. Бу йилги ниятимиз барча соҳалар бўйича режаларни албатта бажаришдир.

Ялпи муҳокама этилаётган КПСС Устави лойиҳасини ўқиётиб унинг аввалгиларидан тубдан фарқ қилишини чуқур ҳис этдим. Шу билан бирга баъзи саволлар ҳам туғилди. Илгари Уставда партия аъзолигига номзод синов даврида икки фоиз миқдорида аъзолик бадали тўлаши кўрсатилганди. Лойиҳада бу ҳақда ҳеч нарса дейилмаган. Менимча, бунга аниқлик киритиш керак.

Лойиҳанинг VI боб, 37-бандида партия аъзолари учун ҳар ойда тўланадиган аъзолик бадалларининг миқдорлари белгиланган. Сўнгги хат бошида ишлаётган [illegible]

Бироқ ишламаётган ва қарилик гаштини сураётган КПСС аъзолари ҳақида ломмим дейилмаган. Назаримда худди шу хусусда анчадан бери баҳслар бўлаётганди. Гап шундаки, уларнинг партияга узоқ вақт садоқат билан хизмат қилганликлари бу ўринда ўз қадрини топмаётгандек туюлади. Хўжалигимизда ишлаб чиқаришда қатнашмаётган 20 нафар коммунист пенсионер бор. Саккиз нафари кексайиб қолган. Амина опа Юсупованинг ёши 80 га борган. Салима Қурбонова, Айсим Сийқимбоева, Махсума Ғуломовалар ҳам шундай. Уставга зид бўлмаслиги учун бундайларга ойига 2 тийин миқдорида бадал тўлаш белгилашни ва VI боб, 37-банди охирига шу тўғрида қўшимча киритишни таклиф қиламан.

Яна бир мулоҳаза. Биринчи бобнинг 4-бандида камида 40 йил партия стажига эга бўлган КПСС аъзосига унинг партиядаги узоқ вақт фаол ишлаганини эътиборга олиб тегишли қарор билан «КПСС ветерани» фахрий унвони бериш айтилган. Мен партия стажи 40 йил эмас, 25 йил қилиб белгиланишини истайман. Чунки халқ хўжалигининг ва ишлаб чиқаришнинг кўпгина жабҳаларида ишловчи кишиларга шу муддатда тегишли унвон ёки имтиёзлар берилади.

●

Аҳмад НУРОВ,
колхозчи, хўжалик партия комитетининг аъзоси

Ҳозирги вазият барчамиздан ўз ишимизни тезроқ ўзгартириш, умумишга кўпроқ ҳисса қўшиш талаб қилинмоқда. Бу даставвал коммунистларга тегишли деб ўйлайман. Негаки жамиятимизда рўй бераётган инқилобий ўзгаришларни, мамлакатда бўлаётган ижобий жараёнларни партиямиз бошлаб берди.

Колхозимиз ўтган йили бевосита иқтисодиётга таъсир этувчи соҳаларда қолоқликка йўл қўйди. Белгиланган режалар бажарилмаганлигида барчамизнинг, айниқса ташаббускорликни, масъулиятни ўз зиммасига олиши керак бўлган биз, коммунистларнинг айбимиз бор. Партия комитети, унинг аъзолари аҳволга лоқайд муносабатда бўлмоқдалар. Хотиржамлик, юз-хотирчилик каби иллатлардан қутилолмаяпмиз. Менимча ишни ўнглаш, тўғри йўлга солиб юбориш учун камчиликларга муросасиз бўлишимиз, айбдорларни талабчанлик билан муҳокама қилишимиз лозим.

Партия Устави лойиҳаси анча пухта ишлаб чиқилганлигини таъкидламоқчиман. Бу ҳужжатни синчиклаб ўқиб чиқдим. Шу асносда бир қанча ноаниқликларга йўл қўйилганлиги аёнлашди. I боб, 5-банднинг бешинчи хат бошида «Партиядан чиқарилган киши бир йил давомида, вазият ўзгарган [illegible]

аризаси беришга ҳақлидир» дейилган. Хўш, бунда «вазият ўзгарган тақдирда эса истаган вақтида» қандай маънони билдиради? Бундан нимани тушуниш мумкин? Бошқа бандларда, жумлаларда ҳам шундай мавҳумликлар учрайди.

Лойиҳанинг II боб, 12-бандида партия комитети юқори органларга, партия сайлаб қўйилган органининг ҳар бир аъзоси ўз иши ҳақида уни сайлаган ёки тавсия этган партия ташкилотлари олдида ҳисоб бериб туришлари айтилган. Назаримда бунга аниқ вақт қўйилиши ёки «ҳисоб бериб» сўзларидан олдин «вақти-вақти билан» деб қўшиш керак. Шунда уларнинг ҳисоботларини тинглаш муддатлари бирмунча ойдинлашади.

●

Дилбар ТЕМИРХЎЖАЕВА,
бош иқтисодчи

Мен жорий йилга қадар кўп йил колхоз партия ташкилотини бошқардим. Шунинг учун бултур хўжалигимиз белгиланган режаларни бажармаганлигида, коммунистлар етарли даражада фаоллик кўрсатишмаганида ўзимни айбли деб биламан. Партия ходими сифатида муҳокама қилинаётган ҳужжат билан синчиклаб танишиб чиқдим. Бир нарсадан жуда хурсандман: КПСС Устави лойиҳаси олдингиларидан нафақат ҳажми, балки мазмуни, моҳияти ва бошқа жиҳатлари билан ҳам тубдан фарқ қилади. Ҳозирги кўриниши ихчамлашган. Кириш қисмини олайлик. Партия XXVII съездида тасдиқланган Уставда унга кенг тўхталганди. Лойиҳада эса ўша мазмун содда, тўлиқ ифодаланган. Умуман олганда аввалгиси X боб, 72 банддан иборат эди, ҳозиргиси VI боб, 38 банддан ташкил топган. Муҳими, лойиҳада жумлалар содда, ҳамма учун тушунарли тилда битилган.

Таклифим шундай. V боб, 27-банднинг иккинчи хат бошидаги иккинчи жумла қуйидагича: «Съезд икки ой муддат ичида чақирилади ва барча партия аъзоларининг камида ярми вакил юборган тақдирда ҳақиқий ҳисобланади». Шу ўринда бир ёқламаликка йўл қўйилгандек туюлди. Чунки янги федерация сари борилаётган, иттифоқдош жумҳуриятларнинг мустақилликлари оширилаётган бир пайтда уларда партия аъзоларининг сони бир хил эмаслигини унутмаслик керак. Бинобарин иттифоқдош жумҳуриятлар партия ташкилотларининг муносабатларини ойдинлаштириш лозим. Шунинг учун юқоридаги жумлани бундай таҳрирда бериш, менимча, мақсадга мувофиқ: «Съезд бир ой муддат ичида чақирилади ва барча партия аъзоларининг ярми ҳамда иттифоқдош жумҳуриятлар партия ташкилотларининг учдан икки қисми вакил юборган тақдирда ҳақиқий ҳисобланади».

●

Раҳматулла НУРЖОНОВ,
механик

Яқинда бўлиб ўтган колхоз партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишида мени КПСС аъзолигига номзодликка қабул қилишди. Шунда кимдир савол берди: партия мавқеи пасаяётган, коммунист обрўсига бир қадар путур етган пайтда нима учун КПСС сафига ўтаяпсан? Очиғи, бу тўғрида ўзим ҳам кўпдан бери ўйлаб юргандим. Шунинг учун қийналмай жавоб топдим: партия мамлакатимизда қай- [illegible] Ҳо-

зирги қийин вазиятда унинг сафида туриб, ана шу ҳаётбахш янгиланишларга ўз ҳиссамни қўшмоқчиман.

Коммунистик партия шаънига турлича фикрлар билдирилганлигини ва билдирилаётганлигини яхши биламан. Лекин унинг мақсади программ ҳужжатларида, ҳаракат дастурларида таъкидланганидек совет халқига, унинг турмуш фаровонлигини оширишга хизмат қилишдир. КПСС Устави лойиҳасида ҳам буни дарҳол пайқаш мумкин. Шу ўринда баъзи таклифларимни айтмоқчиман.

Лойиҳанинг I боб, I-бандида шундай дейилган: «18 ёшга тўлган, партия Программаси ва Уставини эътироф этувчи, унинг ташкилотларидан бирида ишловчи ва бадалларини тўлаб турувчи СССРнинг ҳар бир граждани КПСС аъзоси бўла олади». Менимча, бу ўринда бир йўла иккита ноаниқликка йўл қўйилган. Биринчиси, бўлажак КПСС аъзоси партия Программаси ва Уставини фақат эътироф этувчи бўлиб қолган. Ҳолбуки уларда кўрсатилган вазифаларни бажариши ҳам керак. Иккинчиси, аъзолик бадалларини қачон, қанча муддат ичида тўлаб туриши номаълум. Шу боисдан ушбу бандни қуйидаги таҳрирда бериш тўғрироқ бўлади. «18 ёшга тўлган, партия Программаси ва Уставини эътироф этувчи ҳамда вазифаларини бажарувчи, унинг ташкилотларидан бирида ишловчи ва аъзолик бадалларини ўз вақтида мунтазам равишда тўлаб турувчи СССР граждани КПСС аъзоси бўла олади».

III боб, 18-банднинг биринчи хат бошисида бошланғич ташкилотларни тузишга тўхталинган. Унда партия аъзоларининг фақат ишлайдиган ёки яшайдиган жойлари назарда тутилган. Аммо улар ўқиётган, хизмат қилаётган бўлишса-чи? Таклифим шу жумла қуйидагича ёзилса: «Улар партия аъзолари ишлайдиган, ўқийдиган, хизмат қиладиган ёки яшайдиган жойда КПССнинг 3 нафардан кўп аъзоси бўлган тақдирда тузилади».

●

Бурҳон ҒОФУРОВ,
колхоз партия комитетининг котиби

Партия Марказий Комитетининг кейинги пленумлари келгусида мамлакатда сиёсий вазият қандай бўлишини тасаввур қилишга бирмунча аниқликлар киритди. Келажакда Коммунистик партия, шубҳасиз, етакчи сиёсий кучлардан бири бўлиб қолади. У оммага кўпроқ таъсир ўтказиши, ўз мавқеини ошириши кўп жиҳатдан бугунги коммунистларимизнинг онги, билими ва тушунчасига боғлиқ. Шу маънода уларнинг аттестация—синовдан ўтказилиши мақбул иш бўлди. Хўжалигимизда бунга алоҳида масъулият билан ёндошилди. Синов чоғида КПСС аъзолари ўзликларини яна бир марта англаш билан бирга сиёсий тафаккур ва қарашларини бойитдилар. Партия ташкилотимиз ҳисобида турувчи 50 коммунистдан 9 нафари дастлабки синовдан шартли ўтди. Уч нафари саволларга жавоб беролмади. Қолганлари эса етукликларини кўрсатдилар.

Синовдан ўтмаганлар орасида колхоз қурилиш бригадасининг собиқ бошлиғи коммунист Марлен Ғозиев ҳам бор. Очиғи, унинг кейинги йиллардаги ишларидан, юриш-туришидан кўпчилик маслакдошларимиз ранжишди. Партия аъзоси номига номуносиб ишлари, камчиликлари учун аввалига хўжалик партия комитети томонидан ҳайфсан олди. Бироқ у шунда ҳам масъулиятни ҳис қилмади. Ҳатто район партия комитети бюроси бизнинг қароримизни муҳокама этаётганда унда қатнашмади. Бир йил мобайнида аъзолик бадали тўламай юрди, топшириқни бажаришда пассивлик кўрсатди. Натижада уни ҳисобдан чиқаришга мажбур бўлдик.

Коммунистлар Алижон Иброҳимов ва Шавкат Асқаров қайта синовда талабга жавоб беришди.

Айни пайтда колхоз партия ташкилоти атрофига 81 коммунист, 3 аъзоликка номзод уюшган. Пиллачилик бригадаси бошлиғи Зоҳид Султонов, механик Раҳматулла Нуржонов, бош агроном Зиёмуҳаммад Алимбоев яқинда бўлган ҳисобот-сайлов йиғилишида номзодликка қабул қилиндилар. Таъкидлаш керакки, сафимизга қўшилувчилар кўпайди. Айни пайтда партия комитетида тўрт кишининг аризаси турибди. Ҳолбуки ўтган йили атиги бир киши партияга ўтганди.

Энди КПСС Устави лойиҳаси хусусида тўхталмоқчиман. Унинг ихчамлашгани, соддалашгани, жумлалар тушунарли қилиб ёзилгани тўғри таъкидланди. Лекин баъзи нарсалар тушиб қолгандек назаримда. Масалан, ҳозирги ҳужжатда тавсиянома тўғрисида ҳеч гап йўқ. Менимча, у бўлиши керак, аммо олдингидек эмас албатта. Тавсиянома қисқа ёзилиши лозим.

Лойиҳанинг III боб, 20-бандида жиддий ноаниқликка йўл қўйилган. Уни тўлиғича келтираман: «Бошланғич партия ташкилотларининг фаолиятини, жумладан маош олиб ишлайдиган ходимларни пул билан таъминлаш учун аъзолик бадалидан тушган маблағларнинг 50 фоизигача бўлган қисмидан фойдаланиш ҳуқуқи берилади». Аввало бу имтиёз кимга берилади? Қолаверса аъзолик бадаллари корхона, ташкилотлардаги коммунистлар сонига қараб турлича бўлади-ку. Айтайлик колхозимизда бундай аъзолик бадаллари ойига ўртача 110—200 сўм атрофида тушади. Лойиҳада кўрсатилишича унинг 55—100 сўми ҳам бошланғич ташкилот фаолиятини, ҳам маош олиб ишлайдиган ходимни таъминлаши керак. Буни қандай тушуниш мумкин? Шунинг учун ушбу банд қуйидагича ёзилишини таклиф қиламан: «Бошланғич партия ташкилотларига ўз фаолиятини пул билан таъминлаш, жумладан маош олмай ишлайдиган ходимларни рағбатлантириш учун аъзолик бадалларидан тушган маблағларнинг 50 фоизигача бўлган қисмидан фойдаланиш ҳуқуқи берилади». Шунда ҳуқуқ кимга берилиши ва ажратилган пулдан қай мақсадда фойдаланиш аниқ бўлади.

КПСС Устави лойиҳаси муҳокамасида бошқалар ҳам фаол қатнашдилар. Ҳужжатнинг ҳар бир банди мукаммал бўлиши учун қимматли таклифлар ҳам айтилди. Жумладан I боб, 5-банднинг биринчи хат бошиси айниқса қизғин тортишувга сабаб бўлди. Бу бежиз эмас. Хат бошининг иккинчи жумласига аниқлик киритилиши керак деган фикр билдирилди. Бунда суд томонидан жавобгарликка тортиладиган жиноят қилишда айбдор деб топилган партия аъзосини ҳукм қонуний кучга кирганидан кейин КПССдан чиқариш кўзда тутилган. Айрим коммунистлар бу ҳолда бир томонламаликка йўл қўйилишини таъкидладилар.

Бундан ташқари партия маблағи ҳисобига қурилган бинолар ва шунга ўхшаш мол-мулклар келгусида ҳам фақат унинг учун хизмат қилиши лозимлигини лойиҳанинг VI боб, 37-бандига киритиш зарур.

Э. ИБРОХИМОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Қўшкўпир районидаги «Иттифоқ» колхозида аҳоли турмушини яхшилашга қаратилган тадбирлар амалга оширилмоқда. Ҳозир хонадонларни газлаштириш жадал олиб борилаяпти. «Ўзбекгазстрой» трестига қарашли механизациялашган 1-кўчма колонна азаматлари йил бошидан бери юздан ортиқ онлани зангори оловдан баҳраманд этдилар. Колхоздаги барча хонадонларни газлаштириш режалаштирилган.

СУРАТДА: хўжаликнинг қурилиш бўйича техниги К. Ғуломов, кўчма колонна ишчиси Ш. Бобожонов ва колхоз раиси К. Кенжаев ишни жадаллаштириш хусусида маслаҳатлашмоқдалар.

Қ. ОТАЕВ олган сурат.

(ЎзТАГ).

Матбуот мавзуида

«Правда» тарғиботчилари

Владимир Ильич Ленин асос солган «Правда» газетасининг биринчи сони 1912 йил 5 майда Петербургда чоп этилди. Октябрь инқилобигача у олти марта ёпиб қўйилди. 1918 йил 16 мартдан бошлаб эса Москвада нашр этила бошлади. Эндиликда «Правда» рус тилидан ташқари инглиз, француз, немис, испан, итальян ва бошқа тилларга таржима қилиниб, чоп этилаяпти. Жаҳондаги 120 дан ортиқ хорижий мамлакатларда муштарийлари бор. 60 дан зиёд йирик давлатларда газетанинг доимий мухбирлари фаолият юритмоқда.

Куни кеча КПСС Марказий Комитети «Правда» газетаси тўғрисида» қарор қабул қилди. Бу муҳим ҳужжат барча матбуот нашрлари ходимлари учун ҳам асосий дастур бўлиб хизмат қилади. Қувончлиси шуки, мамлакатнинг турли бурчакларида кенг жамоатчиликнинг янги ташкилотлари — «Правда» мухлислари клублари пайдо бўлмоқда. Улар ихтиёрий равишда қуйидан бўлган ташаббуслар асосида, юқори билан ҳеч қандай олдиндан келишувларсиз ва тавсияларсиз ташкил этилмоқда. Ана шундай клуб Бўз район «Бўз ҳақиқати» газета редакцияси қошида ҳам иш бошлади. Ижодкорлар «Правда» ва «Бўз ҳақиқати» мақолалари асосида махсус сон тайёрладилар. Бундай сонлар ҳар ойда бир маротаба бериб борилади.

Яхши саҳифалаштирилган ана шу соннинг биринчи бетида КПСС Марказий Комитетининг котиби, «Правда»нинг бош муҳаррири И. Фроловнинг муштарийларга даъват тариқасидаги мақоласи ўрин олган.

— Редакция клублар ташкил этишдаги ташаббусни табриклайди, уларнинг ишига ёрдам беришни зиммасига олади, — дея таъкидлайди бош муҳаррир. — Шу муносабат билан барча газетхонларга партия, касаба уюшмаси, жамоат ташкилотларига мурожаат қилмоқчимиз: заводлар ва фабрикаларда, жамоа ва шўро хўжаликларида, илмий муассасалар ва мактабларда «Правда» мухлислари клубларини ташкил этинглар. Бизнинг кўнгилли ёрдамчиларимиз «Правда» материалларини тарғиб қилибгина қолмасдан, балки газетанинг обрўсини кўтаришда ҳам фаол иштирок этадилар, деб ишонамиз.

Ички саҳифаларда берилган ҳар бир мақола қизиқиш билан ўқилади, кишини ўйлашга, мушоҳада юритишга даъват этади. «Янгиликдан хабарингиз борми?» рубрикаси остида берилган мақолада таъкидланишича, йилимиз баҳорининг айни ўртасида мамлакатимизда ва чет элларда Дунё Куни ўтказилади. Бу давр бахтли тасодиф туфайли 22 апрелга тўғри келди. Муаллиф С. Каленикиннинг ҳикоя қилишича, иқлимнинг бирданига ўзгариши, ўрмонларнинг йўқ қилиниши, кўлларнинг қуриб бориши ва шунга ўхшаш дунё миқёсидаги таҳликали вазиятлар олдида инсоният ўзини ожиз ҳис этади. Дунё Кунининг ўтказилиши руҳий тушкунликни енгишга қаратилган тадбирдир.

«Гўзаллик қанча туради?». Тўртинчи саҳифада ана шу сарлавҳа остида босилган мақолада ёзилишича, Американинг «Медисон сквер гарден» фирмаси Прагада Бутунжаҳон гўзаллик олимпиадасини ўтказишни таклиф қилди. Бунинг учун кўпгина маблағ талаб этилади. Жумладан, Чехословакия томони мусобақа иштирокчилари ва уларнинг ҳамроҳлари учун меҳмонхоналарда 800 та ўрин, Прагада бўлган кунлари экскурсия саёҳатлари учун мўътадиллаштирилган ҳароратни сақлашга мўлжалланган мосламалар билан жиҳозланган 65 та енгил автомобиль ва автобуслар ажратади. Телевидение бу ғаройиб баҳслар ҳақидаги кўрсатувларни 65 мамлакатга намойиш этади.

Махсус сондаги «Ўзбекистон ҳақида сатрлар», «Ижара формуласи», «Хўжалик иқтисодчиси министр бўлди», «Кимошди савдоси», «Россия» меҳмонхонаси» сарлавҳали мақолалар ҳам кўтарилган мавзунинг долзарблиги, кўпчиликни ўйлантираётган муаммолар хусусида дадил фикр юритилганлиги билан ажралиб туради.

«Бўз ҳақиқати» газетаси журналистларининг хайрли ишлари таҳсинга лойиқ. Муҳими «Правда» мухлислари клублари яқин даврда ҳар бир кишининг куч-ғайратини буюк Ватанимизнинг равнақи учун қаратишга ундайдиган самарали оммавий ҳаракатлардан бирига айланишига шубҳа йўқ.

Комсомол аъзоси — Насиба Давронова номини Мирзачўл районидаги Абай номли совхозда кўпчилик ҳурмат билан тилга олади. У хўжалик сут-товар фермасидаги ўзининг сидқидил меҳнати боис бундай эътиборга муяссар бўлган.

[illegible] соҳибаси қарамоғидаги 28 та соғин сигирни меҳр билан парваришлаб уларнинг ҳар биридан кунига 7—8 литрдан серқаймоқ сут соғиб олаётир. У жорий йил биринчи кварталии режасини зиёдаси билан уддалаб ҳамкасб дугоналари ўртасида пешқадам бўлди.

СУРАТДА: Н. Давронова.

У. ҚЎШБОҚОВ олган сурат.

ИҚТИСОДИЁТ ЖАБҲАСИДА

БИРЛАШМАДА ҚУРИЛИШ ТРЕСТИ

Бухоро ип газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳузурида одатдан ташқари бир бўлинма ташкил этилди. Бу ерда корхонанинг ўз қурилиш трести иш бошлади.

Ҳа, бошқа турдош корхоналарда бўлганидек, қурилиш бригадаси ёки участкаси эмас, балки трест тузилди. Бирлашмада амалга оширилиши лозим бўлган қурилиш-монтаж ишларининг ниҳоятда катта ҳажми ушбу трестни ташкил қилиш тўғрисида қарор қабул қилишга мажбур этди.

Трестнинг программа бўйича бир йилда бажарадиган ишлари ўнлаб миллион сўм билан белгиланади. Тўғри, бу йил икки баравар кам маблағ ўзлаштирилади. Хўш, қурувчилар нима билан шуғулланишади?

— Бир неча ишлаб чиқариш корпусини тубдан таъмирлаш керак бўлади, — дейди бирлашма бош директори А. Фозилов. — Масалан, биринчи йигирув-тўқув фабрикасида 10 гектар ҳажмдаги томни алмаштириш керак, устунларни, бостирмаларни мустаҳкамлаш керак бўлади, чунки зилзиладан кейин бу ерда жорий ремонт қилинган эди холос. Қурилиш трести бригадалари 60 гектар ерда икки қаватли турар-жойлар қуришади. Шунча ерни Бухоро шаҳар ижроия комитети уй-жой қуриш учун ажратиб берди. Улар бу йил, шунингдек табобат марказини бунёд этишга киришадилар.

Малакали мутахассисларни тўплаш гарчи мураккаб вазифа бўлса ҳам, уни бажариш мумкин. Лекин жуда ҳам камёб моллар қаторига кирадиган бинокорлик материалларини қаердан олса бўлади?

Корхонада бу муаммони валюта тушумлари ҳисобига ҳал этишга қарор қилишди. Бирлашма коллективи Швейцариядан ғишт заводини сотиб олиш тўғрисида шартнома тузишни мўлжалламоқда. Мазкур масала хусусида ускуна тайёрлайдиган фирма билан келишиб олинган.

Ушбу корхона унумдорлиги жиҳатидан фақат бош корхонанигина эмас, айни вақтда унинг Бухоро вилояти районларида жойлашган тўртта бўлимининг ҳам эҳтиёжини қондира олади.

ШАРТНОМАВИЙ ЮКЛАРНИ МУДДАТИДА ЕТКАЗИБ БЕРАЙЛИК

400 минг сўмга яқин фойда олинди, меҳнат унумдорлиги 3 фоиз ортди, шартномага мувофиқ етказиб бериладиган барча моллар мўлжаллангандек, аниқ жадвал асосида бажарилди — Чирчиқ пойабзал бирлашмаси коллективининг биринчи кварталдаги иш натижалари шундай. Барча цехлар ва участкаларнинг аниқ ишлаганлиги пойабзалчиларнинг маошларига ҳам тезда таъсир қилди —улар тармоқдаги ўртача кўрсаткичдан ҳам ошиб кетди.

Бирлашма коллективининг муваффақиятини мусобақа ўтказишнинг янги системаси кўп жиҳатдан белгилаб берди. Бу ерда машъум ялпи кўрсаткич учун олинадиган балларни ҳисобга олишдан воз кечдилар. Фақат юқори сифат, шикоятларнинг йўқлиги, технологияга аниқ риоя этиш меҳнат коллективини ғолиблар қаторига қўшиши мумкин. Муваффақиятга эришилганда эса, ойлик маошга анчагина ҳақ қўшилади.

Савдо билан янгича ўзаро муносабатлар муҳим аҳамиятга молик бўлган бошқа бир омил ҳисобланади. Савдо ходимлари харидорлар эҳтиёжини ўрганиш асосида пойабзалчиларга янги маҳсулотларни ўзлаштиришга доир тавсиялар беришади. Бунинг исботи учун йил бошидан бери ишлаб чиқарилаётган буюм турларининг ярми ўзгарганлигини айтишнинг ўзи кифоя.

ПАХТАОБОД: МУАММОЛАР КАМАЙДИ

«Облводоканал» трести коллективи Пахтаобод район марказида водопровод қувурларини ётқизиб бўлди. Бу билан юқори сифатли ичимлик сувнинг танқислигига барҳам берилди.

Шаҳарнинг янги маҳаллаларида бир неча километр ер ости иншоотлари барпо этилди, бу ерларда уй-жой қурилиши жадал олиб борилмоқда. Айни вақтда маҳаллий ремонт-қурилиш участкасининг ишчилари 7 километрлик янги кўчаларни асфальт қилишди. Йил охиригача Пахтаобод йўлларининг яна 18 километрига асфальт ётқизилади.

(ЎзТАГ).

НОМУТАНОСИБЛИК

ЁКИ АМУДАРЁ РАЙОНИ ҚИШЛОҚЛАРИДА АҲОЛИНИНГ ЎСИБ БОРИШИ БИЛАН ЯНГИ ИШ ЎРИНЛАРИ БАРПО ЭТИШ ОРАСИДАГИ УЗИЛИШ ХУСУСИДА

Лов-лов ёниб уфқдан қуёш бош кўтарди.

— Вой-ей, кўзларни бунча қамаштирмаса!.. — хитоб қилди олдинроқда бораётган ёшгина аёл.

Биз ҳам кенг зинадан кўтарилиб, Советлар уйи олдидаги ялангликка чиқдик. Уфқда қуёш яллиғланиб, оқ-қизғиш олов пуркаб турарди. Унинг шуълалари борлиққа ёйилиб кўз очиргани қўймасди. Аллақандай енгиллик, нурли бир кайфият беихтиёр кўнгилларни кўтариб юборарди.

Лекин район ижроия комитети раисининг ўринбосари Ўғилжон Ёқубова билан суҳбатимиз чуқурлашибборгани сари бу кайфият сароб дек тарқаб кетаверди.

Тўғри, районда ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, иш жойларини кенгайтириш, янги-янги қувватларни барпо этишга эътибор бирмунча кучайтирилди. Пахта тозалаш, тажриба-механика, норуда материаллар заводлари ишлаб турибди. Шу беш йилликда ремонт-механика заводида янги қувватлар фойдаланишга топширилади, йилига 12 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Кооператив меҳнат кўлами кенгайиб бораётир. Кейинги бир йилнинг ўзида янгидан 16 та кооператив ташкил этилди. Ҳозир бундай коллективларнинг сони 75 тага етди. Уларда 1.100 киши меҳнат қилаётир. Айниқса халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш, қурилиш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш, маиший хизмат кўрсатиш кооперативлари тармоғини кенгайтиришга алоҳида эътибор берилаяпти. Колхоз ва совхозларда кичик саноат корхоналари, филиаллар қуришни кучайтириш тадбирлари ишлаб чиқилди. Ғишт заводлари, ҳар бирида 100—120 киши меҳнат қиладиган консерва цехлари очишга киришилди. Кейинги бир йил ичида 2.000 дан зиёд хотин-қиз иш билан таъминланди.

— Лекин ортиқча ишчи кучларини ижтимоий фойдали меҳнатга тўла жалб этиш ҳанuz жиддий муаммо бўлиб турибди, — дейди суҳбатдошимиз. — Аҳолининг умумий миқдори бир йилда 5,5 минг кишига кўпайди.

Иш жойларини кенгайтириш борасида гап очилса, дарҳол Максим Горький номли совхозни тилга олишади. Бу бежиз эмас. Хўжаликда ишлаб чиқариш кучлари хийла юқори суръат билан ривожланаётир. Бу ерда мавсумий ғишт заводи ишлаб турибди. Унинг ёнида йил бўйи узлуксиз маҳсулот берадиган завод қурилаяпти. Тўла қувватга эга бўлгач, 100 дан ортиқ киши ишли бўлади. Консерва, мева ва қовунқоқи цехларининг лойиҳаси тайёр. Фермер хўжаликлари учун 100 гектар ер майдони ажратиб берилди. Совхоз ҳудудидаги 15 қишлоқда истиқомат қилаётган хонадонлар қарамоғидаги томорқа ерлари 618 гектарга етди. Уларда гўшт ва сут чорвачилиги ривожланиб бораяпти. Шахсий хўжаликларда кунига 1.600 килограмм сут тайёрланмоқда. Совхоз директори Эркабой Исмоилов кўнглининг тўрида пишитиб юрган бир режасини ошкор қилди. Унинг нияти —тўла хўжалик ҳисоби асосида иш олиб борувчи комплекс қурилиш бригадасини ташкил этиш. Томорқа ерлари ажратилиши муносабати билан уй-жой, бошқа ижтимоий-маданий объектлар қурилиши авж олиб кетди. Агар йирик бинокорлик коллективи тузилса, яна юз кишини иш билан таъминлаш имкони топиларди.

— Ахир, бу катта иш, қурувчи инженерлар, техниклар, бошқа мутахассислар керак-ку?

Чамаси, Исмоилов бундай саволлар теварагида кўп мулоҳаза юритган кўринадики, дарҳол жавоб берди:

— Ўзимизда ҳамма ихтисослар бўйича кадрлар етарли. Фақат қурилиш материаллари фонди қатъий ажратилса эди! — Директор бироз тин олди, кейин армон билан қўшиб қўйди. — Очиғи, ишсизликка барҳам беришнинг охирини умуман кўрмаяпман. Бизнинг планлаштиришдаги нўноқлигимиз — ижтимоий-иқтисодий тараққиётни режалаштиришдаги номутаносиблик шундай мушкул аҳволни келтириб чиқарди.

Исмоилов ташвишланганича бор. Биргина Максим Горький номли совхоз қишлоқларидаги ўн учта мактабни ҳар йили беш юзга яқин йигит-қиз битириб чиқаяпти. Ўрта махсус ва олий ўқув юртларига киришга муваффақ бўлаётган ёшлар билан уларни битириб чиқаётганлар нисбати тенг дейлик. Аммо ўшанда ҳам шу хўжаликнинг ўзида ҳар йили 200—250 навқирон йигит-қиз ишга муҳтож бўлиб қолаётир.

Совхоз ҳар қанча илғор бўлмасин, аҳолининг турмуш даражаси республикадаги ўртача ҳолатдан хийла паст. Бунинг сабаблари кўп. Шуни айтиш кифояки, ишчи-хизматчиларнинг ойлик маоши муттасил камайиб бораяпти. Шу ҳақда гап очилса, Исмоилов ўрнидан туриб кетади. Унинг кайфияти бузилганича бор, албатта: хўжалик маҳсулот таннархини арзонлаштириш, камроқ сарф-харажат билан кўпроқ маҳсулот етиштиришга нечоғлик уринмасин — бефойда.

— Ўзингиз ўйлаб кўринг, — дейди директор қизишиб, — биз тийинлаб, сўмлаб, жамғарсак-да, тайёрга айёрлар юз минглаб ошалаб кетаверишса!? Мана бир мисол: ўтган йил бошида 655 минг сўмлик минерал ўғит олишни режалаштирган эдик. Йил охиригача на сифатда, на миқдорда ўзгариш бўлмади. Аммо минерал ўғит учун мўлжалдагидан анча кўп — 1 миллион 66 минг сўм нақд пул ундириб олишди. Бу нима? Бундай бедодликнинг номини қандай атайсиз?

Чорва маҳсулотлари ва пилла харид нархларининг пастлиги хўжалик иқтисодиётига айниқса катта зиён етказмоқда. Аслини олганда совхоз давлатга бу маҳсулотларни... камроқ етказиб беришдан манфаатдор. Мана қаранг: совхоз, айтайлик, пахтачиликдан 2 миллион 300 минг сўм соф фойда олди. Бироқ чорва билан пилланинг зиёни чегирилиб, хўжалик йилни бир миллион 649 минг сўм натижа билан якунлади.

— Додимизни кимга айтайлик?

Шундай деди-да, стол устига ёйиб ташланган ҳужжатларни йиғиштира бошлади. Директорнинг руҳиятини тушуниш мумкин. Бугун ҳар бир ишчи қарамоғида ўртача бештадан нонхўр бор. Демак, жон бошига ойлик даромад... 40 сўмга ҳам етмайди. Шуларни ўйлаганда ўрнингдан туриб кетишинг, тунлари уйқунг, ҳаловатинг йўқолиши аниқ, албатта.

Бундай аҳвол бутун район хўжаликларига хос. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш камайиб бораётир. Бу ўз навбатида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида банд бўлган ходимлар ойлик реал даромадининг салмоғи пасайишига олиб келмоқда. Чунончи, 1990 йили бу кўрсаткич 1988 йилги даражадан 21 сўм... кам қилиб режалаштирилган.

— Муаммолар тугуни ғоят чигал, — дейди аҳолини ишга жойлаштириш район бюросининг мудири Маҳамад Тиллаев. — Ҳали кооператив меҳнат кўлами кенгайиб бораётганини айтиб, катта рақамларни тилга олишди. Лекин масаланинг бошқа жиҳатини айтишмади. Гап шундаки, илгари ташкил этилган кооперативларнинг айримлари тарқалиб кетмоқда. Керакли хом ашё топа олмаётганлари қанча. Демак, кооперативлар, касаначилик ишсизликни бартараф этишнинг таъсирчан омиллари бўла олмайди. Бу муаммони давлат миқёсида, ҳар бир регион хусусиятини ҳисобга олиб ҳал қилиш керак.

Бугунги кунда Амударё районида ишга яроқли 7,2 минг киши ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этилмаган. Уларнинг сафи йилига 5 минг кишига кўпайиб бораётганлигини ҳисобга олсак, вазият қанчалик жиддийлиги аён бўлади. Янги иш жойларини барпо этиш суръати эса бундан хийла суст.

Тўғри, халқ депутатлари район Совети ва унинг ижроия комитети ишсизлик муаммосини бартараф этишнинг муайян даражадаги аниқ дастурига эга. Чунончи, ўн учинчи беш йилликда сут, ёғочни қайта ишлаш, керамзит заводлари, трикотаж, шойи тўқиш фабрикалари, қурилиш материаллари комбинати ишга туширилиши керак. Бундай ишлаб чиқариш қувватлари учун бу ерда хом ашё базаси, зарур техника-транспорт имкониятлари мавжуд. Янги корхоналарни асосан Манғит, Жумуртов, Қипчоқ ва бошқа бир қатор йирик қишлоқларда барпо этиш кўзда тутилмоқда.

Бироқ бу вазифаларни ҳал этиш Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети, Енгил саноат, Бинокорлик материаллари саноати министрликларининг амалий кўмагига боғлиқ. Афсуски, турли идораларга мурожаатномалар ҳозирча жавобсиз қолмоқда. Биз район ижроия комитетида суҳбатимизни якунлаётганимизда Нукусга яна бир алоқа хатини жўнатишди. Қорақалпоғистон АССР Давлат план комитетининг раиси Р. С. Майоров номига ёзилган бу мактубда кейинги 15—20 йил ичида ишлаб чиқариш қувватларини жойлаштириш, уй-жой, бошқа ижтимоий маданий объектлар қурилишини планлаштиришда номутаносиблик юзага келганлиги таъкидланади. Унда биринчи навбатда ҳал этилиши лозим бўлган вазифаларга эътибор жалб қилинганди.

Начора, районнинг ҳуқуқи жилла борса шунга етади-да. Бошқарувнинг бу бўғини ҳали талаб қўйиш, ўзининг қатъий шартини маълум қилиш ҳуқуқидан анча-мунча олисда. Аслини олганда Амударё районида юзага келган номутаносибликнинг бош сабаби ҳам шунда.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Наманган вилоятидаги Ульянов номли совхозда деярли 70 гектар адир ерда боғлар ва токзорлар барпо этилди.

Ваҳоланки, хўжалик раҳбарлари бир йил аввал оилавий пудратни жорий этишга шошилиб, ерларни сабзавоткорларга бериб юборишларига оз қолган эди. Лекин бу ерларда полизчилик қилиб бўлмасди. Энди аҳволни ўнглаб олдилар —ҳар бир коллектив агрономларнинг тавсиясига мувофиқ ер олди. Сабзавот экинларига алмашлаб экиладиган жойлардан ер ажратилади.

Сабзавотчилик — хўжаликнинг етакчи тармоғи. Бу ерда ўн беш хил полиз экинлари етиштирилади. Асосан эрта пишар навларга эътибор қилинмоқда. Деҳқонлар май ойида савдога эртанги карам ортиб жўнатишни режалаштирмоқдалар. Бундан аввал редиска, пиёз, ош кўкларни йиғиштириб оладилар. 40 гектар майдонга экилган картошка униб чиқди.

Совхозда тўла туркумли технология занжири йўлга қўйилмоқда: кўчат экишдан қайта ишлашгача ва уни сотишгача бўлган ишлар ана шу занжирни ташкил этади. Бу ерда ўзларининг консерва заводи бор, қуюқ томат ишлаб чиқариш учун ускуна сотиб олишди. Зиғир уруғидан ёғ сиқиб чиқариш учун Москвадан тахтакач олиб келишди. Зиғир экиш учун ўн гектар ер ажратилган. Айни вақтда ташқаридан буюртма бўлишига ҳам умид қилишмоқда — ерёнғоқ, кунгабоқардан ёғ ишлаб чиқаришда ана шу тахтакачлар керак бўлади.

Ниҳоят, бу ерда маҳсулотларни сақлаш ва уни савдога чиқариш системаси мавжуд. Сабзавот омбори фойдаланишга топширилди. Боғлар ва токзорларнинг келажакда териб олинадиган мевасини сақлаш учун яна битта омборхона қурилмоқда. Деҳқонлар ўзлари етиштирган мева ва сабзавотларни вилоят марказида ҳамда Наманган областининг бошқа шаҳар ва қишлоқларида жойлашган бир неча дўконларда сотишади.

(ЎзТАГ мухбири).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

МИЛЛИЙ МАСАЛА КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

СОФИЯ. ТАСС мухбири Александр Степаненко хабар қилади: БХР президенти П. Младенов раислигида бу ерда миллий масала давлат-жамоат комиссиясининг биринчи мажлиси бўлди. Сиёсий партиялар, жамоат ташкилотлари, давлат аппаратининг вакиллари, таниқли олимлар таркибига кирган бу комиссия шу йилнинг январида, жамиятда этник ва диний негизда қарама-қаршиликлар кескинлашиши натижасида жуда оғир вазият вужудга келган пайтда тузилган эди. Мунтазам, узоқ муддатли ва принципиал миллий сиёсатни рўёбга чиқаришнинг яхлит программасини тайёрлашга кўмаклашиш комиссиянинг асосий мақсадидир. Комиссия турли вазият ва фикрларни ҳисобга олиб, мамлакат барча ижтимоий ва сиёсий кучларини ушбу соҳадаги муаммоларни ҳал этишда фаол қатнашиш программасини тайёрлаши керак бўлади.

П. Младенов мажлис қатнашчиларига мурожаат этиб, янги йўл иқтисодий ва сиёсий танглик, тоталитар жамиятдан демократик жамиятга ўтишнинг оғир даври шароитларида амалга оширилишини таъкидлади. Бу ерда гап аниқ-равшан режалаштириб олинган вазифаларга босқичма-босқич эришишни назарда тутадиган узоқ муддатли, бутун бир туркумдан иборат оқилона сиёсат тўғрисида боряпти. Қарорлар адолат принципи негизида қабул қилиниши, барча болгар гражданлари тенг шароитга қўйилиши, уларга этник, диний ёки регионал негизда ҳеч қандай афзаллик бермаслиги ёки камситмаслиги керак. Президент партиядан устун турувчи, миллий манфаатлардан халқнинг эътиборини тортмаслик учун вақтинчалик сиёсий келишмовчиликларга аҳамият бермаслик жуда муҳим эканлигини таъкидлади.

БХР Министрлар Кенгашининг раиси А. Луканов Туркиядан қайтиб келаётган болгар гражданларининг ижтимоий муаммоларини ҳал этишга доир ҳукумат тадбирлари тўғрисида ахборот берди.

Мажлис қатнашчилари тобора кучайиб бораётган сайловолди кураши шароитида сиёсий маданият, жамоат тартиби ва гражданларнинг хавфсизлик масалаларига алоҳида аҳамият бериш зарурлигини таъкидладилар. У ёки бу сиёсий гуруҳларнинг тор партиявий нафсониятлари миллий манфаатлардан устун чиқишига йўл қўймаслик керак.

Сиз суратда кўриб турган Гавана капитолийси биноси Вашингтондагидан кўчирилган нусха бўлиб, 30-йилларда бироз кичикроқ ҳажмда қурилган. Ҳозир бу ерда Куба Фанлар академияси жойлашган.

О. СЕРЕДА олган сурат. (ТАСС).

ҚАНОТЛИ РАКЕТАЛАР ОЛИБ КЕТИЛМОҚДА

БОНН. ТАСС мухбири Николай Калинцев хабар қилади: ўртача ва камроқ олислик ракеталарига доир Совет-Америка шартномасига мувофиқ Хунсрюк шаҳридаги АҚШ базасида жойлаштирилган ерга ўрнатилган қанотли ракеталар олиб чиқиб кетила бошланди. Саккизта ракетанинг дастлабки туркуми Америка ҳарбий аэродромига келтирилди ва у ердан АҚШ транспорт самолётида йўқотиш учун олиб кетилди.

ГФР территориясида 2500 километр узоқликка учадиган 62 та қанотли ракета жойлаштирилган эди. Уларнинг ҳаммаси ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатишга доир шартномада айтилганидек, 1991 йилнинг 1 июнига қадар олиб кетилиши ва йўқотилиши керак.

СЎНГГИ СОАТДА

ВАРШАВА. Польша сейми депутатлари нашрлар ва томошаларни цензурадан ўтказиш тўғрисидаги қонунни ғоят якдиллик билан бекор қилдилар. Бир томондан давлат сирларини қўриқлаган, иккинчи томондан эса, депутат Юлиуш Брауннинг таъбири билан айтганда, «мўътабар номни ҳеч қандай жазодан қўрқмай булғаш имконини бериб ҳамда ор-номусни ҳимоя қилишга йўл қўймай, ёлғон гапиришга йўл очиб қўйган ва бу ёлғонни рад этишни тақиқлаган», энди эса йўқ бўлиб кетаётган давлат муассасаси тўғрисида анчагина ёмон сўзлар айтилди. Цензурани тугатиб, деб таъкидлади депутат Игнаци Чежик, «сейм жамият учун эркинликнинг янги соҳаларини очиб бермоқда».

Мунозаралар чоғида асосий эътибор цензура тугатилиши муносабати билан матбуот тўғрисидаги қонунни такомиллаштиришга қаратилди. Хусусан, қабул қилинган тузатишларда судлар янги газета ва журналларни рўйхатга олиш ҳуқуқига эга эканлиги кўзда тутилган.

●

ВАШИНГТОН. АҚШ ҳарбий ҳаво кучларининг Ванденберг базасидан илмий мақсадларга мўлжалланган учта енгил йўлдоши бўлган «Атлас-Е» ракетаси учирилди. ЮПИ агентлигининг хабар қилишича, бу йўлдошлар 640 километр баландликдаги қутб орбитасига олиб чиқилган.

Агентликнинг айтишича, космик аппаратларда тўртта тажриба ўтказиш учун ускуналар ўрнатилган. Йўлдошлардан бири сайёрамиз магнит майдонидаги ўзгаришларни ўрганиш учун мўлжалланган. Шу йўлдошнинг ўзида космик аппаратларга ўрнатиш режалаштирилаётган жуда тез ишлайдиган электрон микросхемали ЭҲМ билан боғлиқ тажрибалар ўтказилади. Иккинчи йўлдошда ўрнатилган қурилмалар ёрдамида олимлар атмосферанинг юқори қатламида радиосигналлар тарқалишига ҳалал бераётган турли жараёнларни кузатиш мақчи. Учинчи йўлдошдан ундаги қабул қилувчи-узатувчи янги қурилмада тажрибалар ўтказиш учун фойдаланиш режалаштирилган.

●

ЛОНДОН. Британиялик лейбористлар сайловчилар ўртасидаги машҳурлик кўрсаткичларига кўра ҳукмрон консерватив партиядан ҳамон анча олдинда бормоқда. Ай-си-эм хизмати «Гардиан» газетаси учун ўтказган навбатдаги жамоатчилик фикрини сўраб билиш натижаларига қараганда, уларни фикри сўралганларнинг 56 фоизи, ториларни эса атиги 32 фоизи қўллаб-қувватламоқда. Жамоатчилик фикрини сўраб билиш яна шуни ҳам кўрсатдики, Буюк Британиядаги «Центристик» партиялар — социал-демократлар ва либерал демократларнинг тарафдорлари кескин камайиб бормоқда. Улар учун сайловчиларнинг жами ўн фоиздан камроғи овоз берди, лекин социологларнинг фикрича, булар ҳам «айниб», лейбористлар томонига ўтиб кетишаяпти.

(ТАСС).

ЯНГИ МОСЛАМА

Баҳорги экиш-тикиш ишларини қизитиб юборган қишлоқ хўжалик ходимлари ишчилардан ажойиб туҳфа олдилар. «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг тажриба-йиғув цехида СМХ-4 маркали чигит экиш агрегатини тайёрлаш ўзлаштирилиб, дастлабки туркуми хўжаликларга жўнатилди. Пахтачилик машиналари давлат махсус конструкторлик бюросининг мутахассиси Виктор Павлович Фролов йиғувчиларга яқиндан ёрдам берди.

Хўш, янги агрегат ўтмишдошларидан қайси жиҳатлари билан афзал ҳисобланади? Бу саволга бирлашма бош конструктори К. Қодиров шундай жавоб берди:

— Янги техника биргина пахтачиликда эмас, балки деҳқончиликнинг бошқа соҳаларида ҳам жуда қўл келади. Тукли ёки туксизлантирилган чигитни намлаб экиш мумкин. Бундан ташқари маккажўхори ва кунжут экиш учун ғоят қулай. Уруғлар асосан текис далаларга ёки эгат олинган пушталарга ташланади.

Мосламанинг қулайликларидан яна бири шуки, механизатор қатор ораларини қисқа вақт ичида 60, 70, 90 сантиметрга ўзгартира олади. Бундан ташқари культиваторнинг ишчи органлари ёрдамида сув йўлларини очиш, ОШХ-12—1 пуркагич агрегатини илиб гербицидлар сепиш ҳам мумкин. Экиш агрегати асосан «Т-28 ХМ», «Т-Х4-МА», «МТЗ-80-ХМ» тракторларига тиркаб ишлатилади. Меҳнат унумдорлиги эса аввалгиларга нисбатан 1,5 ҳисса ортиқ. 1990 йилда шундай мосламалардан 600 дона ишлаб чиқариш режалаштирилган.

П. НИШОНОВ.

●

СУРАТДА: тажрибали чилангар Мўмин Турсунхўжаев ҳамда унинг ҳамкасби, коммунист Холмурод Қодиров янги агрегатни йиғаётган пайт тасвирланган.

М. НУРИДДИНОВ олган сурат.

«Қишлоқ ҳақиқати»нинг хотира китоби

ҲАМҚИШЛОҚЛАР МИННАТДОР

Қуёшнинг заррин нурлари заминни илитиб, ердан бош кўтарган майса-гиёҳлар майин шабадада оҳиста чайқалади. Илк баҳор кунларининг бирида у қишлоқ ўртасидан кесиб ўтган текис асфальт йўлдан яёв юриб борар, кўклам нашидасидан, файзу тароватидан баҳра олиб, тоза ҳавосидан тўйиб-тўйиб симирарди. Ўзи раҳбарлигида қўлигул меъморлар яратган турнақатор уйларга, ғиштин маданият саройию мактаб биноларига, янги ўтқазилган дарахт кўчатларига мамнун боққан сайин қалби завққа тўларди. Шундай кезларда хаёл қурғур узоқ ўтмишга, ўсмирлик йилларга етаклайди.

...Уруш ўн тўрт яшар ўспиринни тез улғайтириб қўйди. Эркаклар фронтга кетиб, колхоз юмуши чол-кампирлар, аёллар, ёш-яланглар зиммасига тушди. Деҳқончилик учун техника, ерга ишлов бериш қуроллари етишмас, деярли барча ишлар қўлда бажариларди.

Ўша даврда Раҳимбой ҳам ўқир, ҳам дарсдан кейин далага чиқиб, қош қорайгунча ишларди. Мактабни тугатгач, меҳнатда суяги қотган йигитни бригадирликка тайинлашди. Урушдан кейин уни — комсомол аъзосини Тошкентга, колхоз кадрлари тайёрлаш мактабига йўллашди. Уни тамомлаб қайтгач, хўжаликда агроном бўлди. Бир йил ўтар-ўтмас, яъни 1950 йилда 22 яшар Раҳимбой Абдураҳимовни раисликка кўтаришди.

Йиллар ўтди, колхоз ҳам, одамлар ҳам ўзгарди. Раҳимбой дастлаб раҳбар бўлган пайтлар экин майдони 260 гектар эди. Кейинроқ бир қанча қўшни хўжаликлар ҳам унга қўшилди. Колхоз ерлари 1.400 гектарга етди, пахта ҳосилдорлиги икки баравар ортиб, гектар бошига 40 центнерга чиқди.

У Урганч районидагина эмас, балки Хоразм воҳасида йирик, сертармоқ хўжаликка айланди. Оқ олтин етиштириш кўпайди, жамоат чорваси, боғдорчилик ривожланди, қишда сабзавот ўстириладиган иссиқхона, ғишт пишириладиган хумдон қурилди. Буларнинг барчасида Раҳимбой Абдураҳимовнинг ҳиссаси катта эди.

У ўттиз беш йил Охунбобоев номли колхозга раҳбарлик қилди. Одамларни тўғри йўлдан етаклаш, ортидан эргаштириш учун сардордан озмунча куч, ақл ва заковат талаб этиладими?! Ҳа, унда шундай ирода, чидам, муҳими — кишилар бошини қовуштириб, қалбига йўл топа билиш санъати бор эди. Бу орада у билимини назарий жиҳатдан мустаҳкамлади, Тошкент қишлоқ хўжалиги институтида сиртдан ўқиб, олий маълумотли агроном бўлди.

Р. Абдураҳимовнинг кўп йиллик самарали меҳнатлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. Кўксини қўша-қўша орден ва медаллар безади, «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор» унвонини олди. Жумҳуриятда хизмат кўрсатган иқтисодчи Ровияжон Ниёзматова, қишлоқнинг биринчи механизатори, Ленин ордени соҳиби Холжоной Бобожонова, СССР Давлат мукофоти лауреати Раҳимбой Бобожонов, кўп йил колхоз коммунистларига етакчилик қилган Машариф Оллаберганов сингарилар раис билан елкама-елка туриб, узоқ вақт бирга ишладилар.

Мана, ўлкамизда яна баҳор. Қуёш нурларидан ҳарорат олган замин ўт-ўланлар билан қопланмоқда. Дов-дарахт яшил либос киймоқда. Қишлоқда янги-янги турар-жойлар, мактаб, ҳунар-техника билим юрти, болалар боғчаси ва ясли бинолари қад кўтарди. Лекин мана тўрт йилдан бери Раҳимбой ака кўкламни қаршиламайди, табиат гўзаллигидан баҳра олмайди. Навқирон ёшида машъум ўлим уни орамиздан бевақт юлиб кетди. Агар тирик бўлганида ҳозир умрининг 62 баҳорини кутиб оларди.

...Ҳаёт давом этади. Фасллар келинчаги такрор-такрор келаверади. Фақат инсон умри қайтмайди. Раҳимбой Абдураҳимовнинг орзулари кўп эди. Уларни рўёбга чиқаришга улгурмади. Ҳозир колхозчиларга у билан бирга ишлаб, хўжалик иқтисодиёти мутасаддиси бўлган содиқ шогирд Раҳимбой Болтаев бош. Тўрт йилдирки у бошлаган йўлдан олға бормоқда. Ўз умрини одамлар бахт-саодати йўлига тиккан инсон барҳаётдир.

Қ. МАТЧОНОВ,
СССР Журналистлар уюшмаси аъзоси.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ДОНЕЦК. Мазкур шахтёрлар шаҳрида ташкил қилинган «Еднання» («Бирлашиш») уюшмасининг вазифаси ўлкадаги барча демократик кучларнинг қайта қуриш учун курашдаги ҳаракатларини мувофиқлаштириб туришдан иборат. Тинчликни ҳимоя қилиш ва қизил крест область комитетлари, совет тинчлик фонди ва Украина маданият фондининг бўлимлари, қайта қуриш учун Украина халқ ҳаракати («Руҳ») ўлка ташкилоти, немислар ва греклар жамиятлари, яҳудийларнинг «Алеф» маданий-маърифий маркази ва бошқалар унинг таъсисчилари бўлишди. Улар уюшма режалари ва у ўтказадиган тадбирларни пул билан таъминлаб турадилар. Донбассда Улуғ Ватан урушида қозонилган Ғалабанинг 45 йиллигини нишонлаш у ўтказадиган дастлабки тадбир бўлади.

* * *

БОКУ. «Ҳазар» комплекс илмий-техник программаси нефть-химия саноатининг Каспийга чиқариб юборилаётган оқава чиқиндиларига қарши «қалқон» бўлади. Озарбайжон фанлар академияси президиумининг мажлисида қабул қилинган бу программа 2005 йилга қадар бўлган даврга мўлжалланган ва регионни бундан буён ҳам булғанишдан муҳофаза этишга қаратилган. У денгизга унинг ўзини ўзи тозалаш ва экология мувозанатини сақлаш ресурсларини тиклашда ёрдам бериши керак.

* * *

ТУЛА. Бу ерда қизил крест жамияти область комитети уюштирган хайрия ҳафталиги ниҳоясига етди. Кўпгина меҳнат коллективлари пул маблағини эҳсон қилибгина қолмай, шу билан бирга шаҳар ва областда яшовчи кекса ва ёлғиз кишилар учун ўз маҳсулотларининг бир қисмини бепул ажратиб бердилар. Чунончи, «Чайка» ишлаб чиқариш бирлашмаси мўйнали нимчалар, Кимовск ва дубна тикувчилик фабрикалари ёстиқ жилдлари ва чойшаблар ажратишди. Ўтган йили ихтиёрий хайр-эҳсонлар туфайли қизил крест область жамиятининг моддий ёрдам фонди деярли икки баравар кўпайди, муҳтож кишиларнинг амалда барча аризалари қондирилди.

* * *

ЙОШКАР-ОЛА. Автоном республика пойтахтида «Марий ушем» демократик ҳаракатнинг таъсис съезди ўз ишини якунлади. Ташкилотнинг асосий мақсади — этник территориясидан ташқари яна Россиянинг 12 автоном республикаси ва областларида, Қозоғистон, Эстония, Красноярск ўлкаларида яшаётган мари миллатини бирлаштиришдан иборатдир.

* * *

МОСКВА. Москвадаги стандартлаштириш ва метрология марказида маҳсулот сифатини бошқариш муаммоларига бағишланган туркум семинарлар бошланди. Американинг «Женерал системз» компаниясининг президенти доктор Феигенбаум биринчи машғулотга раҳбарлик қилмоқда. Компания билан Москвадаги «Красний пролетарий» станоксозлиги ва «Москва» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмалари ўртасида сифат бошқариш системалари ишлаб чиқиш ва жорий этиш бўйича шартнома имзолашлари ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас.

* * *

ФРУНЗЕ. Қирғизистон кинематографчиларининг VI съезди ниҳоясига етди. Уюшма аъзолари республика киносида кино ишлаб чиқаришни хўжалик ҳисобига ўтказишни ва кино фаолиятини ривожлантиришни қайта қуриш омилларидан бири деб билишмоқда. Қирғизистон кинофонди ҳузурида уруш манзаралари ҳамда моҳирлик ва эпчилик билан бажариладиган ҳар хил ҳаракатларни ижро этишни суратга оладиган кооператив студияси ташкил этилганлиги бунга мисол бўла олади.

* * *

КИШИНЕВ. Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. К. Лучинский республиканинг Кэзэнешть қишлоғидаги мактаб-интернат болаларига турли музика асбоблари, магнитофон ва рангли телевизор топширди. Бу совғалар Марказий Комитет бюроси қарори билан партия маблағидан болалар уйлари, интернат-мактаблар учун ажратилган 200 минг сўм пулга сотиб олинди.

* * *

МОГИЛЕВ. Могилевда Белоруссияда ногиронлар учун биринчи марта «Оптимист» физкультура-спорт клуби очилди. Бунинг учун касаба уюшмалари Бутуниттифоқ кўнгилли физкультура-спорт жамиятининг область кенгаши ва Белоруссия Ногиронлар жамияти шаҳар бошқармаси 24 минг сўм пул ўтказиб, бино ажратди. Эндиликда «Оптимист» клубида юзга яқин ногирон стол тенниси, оғир ва енгил атлетика, ўтириб волейбол ўйнаш, камондан отиш, сузиш билан шуғулланишмоқда.

* * *

НОВОСИБИРСК. Академик опера ва балет театри саҳнасида балетмейстерларнинг биринчи Умумсибирь конкурси ажойиб концерт билан якунланди. Беш кун давом этган ижодий мусобақада Сибирь, Урал ва Узоқ Шарқнинг олтмишдан кўпроқ хореографлари, регионнинг кўпгина шаҳарларидан етти юздан зиёдроқ ижрочилар иштирок этдилар.

(ТАСС).

Ҳар ҳафта шанба сонида

Гулкайчи

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Аббос МУҲИДДИН таҳрири остида

Ҳозирги қайта қуриш, ошкоралик шароитида матбуот сўзининг таъсирчанлиги ошиб бормоқда. Бу қалам аҳли зиммасига катта масъулият юклайди. Кўп сонли газетхонларнинг талаб-истакларини инобатга олиб, «Мўйчинак» ҳажвий бўлими номини «ГУЛҚАЙЧИ» деб ўзгартиришга қарор қилдик.

Ўйлаймизки, ишчи-қишлоқ мухбирлари, муштарийларимиз ўзларининг ҳажвий асарлари, ўткир танқидий мақолалари, таклиф-мулоҳазалари битилган мактубларни бизга тез-тез йўллайдилар, «Гулқайчи» фаолиятини яхшилашга яқиндан ёрдам кўрсатадилар.

Хатларингизни кутамиз.

ДЎСТ АЧИТИБ АЙТАДИ

ДЕҲҚОН БУВАНИНГ КЎРГАН-КЕЧИРГАНЛАРИ

Ҳозир дарахтни силкитсанг, арзгўй билан шикоятчи ёғилади. Ҳаммасининг дарди битта: «Лоқайдлар дастидан дод!». Шикоят эрмак учун ёзилмайди. Замона зайли, ошкоралик шарофати туфайли дилдаги гап тилга чиқаяпти. (Шунисига ҳам шукр!) Югурган қуруқ қолмас. Сансалор-сансалор, отга емни ким солар, деб кутиб ўтирган билан осмондан чалпак ёғилармиди. Ҳақ бўлсанг ҳақингни талаб қил, ноҳақ бўлсанг... Ие, тўхтанг, эшик тақиллаяптими? Биров келди, шекилли.

— Ассалому алайкум; Деҳқон бува!

— Хўш, нима гап?

— Э, сўраманг, Деҳқон бува! — Отахон тўлиб турган экан, дардини тўкиб солди: — Ғаллаоролдан келдим. «Коммунизм» совхозининг Молтоб қишлоғида яшовчи пенсионер Қўлдош Ортиқбоев бўламан. Эл ташвиши билан юрибман. Уч-тўрт йилдан бери Жиззах билан Тошкентга қатнайвериб ҳолдан тойдим. Нажот бўлмаяпти. Отангга бор, онангга бор... Қишлоғимиз аҳолиси боғча, ҳаммом, водопровод, табиий газдан маҳрум. Йўлларнинг носозлиги ҳақида гапирмай қўя қолай. 1988 йилда хўжалигимизнинг Соҳибкор участкасини ичимли сув билан таъминлаш, хонадонларни газлаштириш, 8,7 чақирим йўлни асфальтлаштириш режаси тузилган, бунинг учун 363 минг сўм маблағ ажратилганди. Афсуски, режалар қоғозда қолиб кетди. Қишлоғимизда бирон ўзгариш бўлгани йўқ. Ажратилган маблағ эса бошқа мақсадлар учун сарфлаб юборилди. Шу ҳам инсофданми?

Ҳе, аттанг! Хайрли ишнинг белига тепишибди-я. Қ. Ортиқбоев идорама-идора юравериб, қанча чориқни йиртгандир. Лекин муддаосига эриша олмабди. Деҳқон бува унинг ҳужжатларини кўздан кечираётганди, биттаси эътиборини жалб қилди. 1988 йил 17 октябрда жўнатилган, район ижроия комитетининг раиси У. Матқаримов имзо чеккан 173-рақамли жавоб хатида Соҳибкор участкаси 1989 йилда тўлиқ водопроводлаштирилиши, лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланаётганлиги маълум қилинган. Бу ваъда ҳам бажарилмади.

Деҳқон бува сансалорлик арқонини судраб юрган раҳбарлардан қаттиқ ранжиди. Улар билан учрашиб масалани кўндаланг қўймоқчи, шу баҳонада қулоқларига икки оғиз нордон сўз айтмоқчи эди-ю, яхши отга бир қамчи кифоя, деган фикрга борди. Вақти зиқ, Андижон сафарига чоғланиб турганди. Бу вилоятнинг Ленин районини айланиб юриб, иттифоқо, Қурама қишлоғида кўримсизгина бинога кўзи тушиб:

— Бу нима? — деб сўради ҳамроҳидан.

— Дала шийпони. 56-мактабнинг бир қисми ҳозир шу ерда.

Деҳқон бува ажабсиниб яқинроқ борди. Чуқурроқ суриштирса, гап катта, коса тагида ним коса бор. Қўлига 29 киши имзо чеккан бир қулоч арзнома тутқазишди. Қаранг, мактаб қурилиши икки йилдан бери галга солинса-я.

«Қишлоғимизда ободончилик ишларига эътибор ёмон, — деб ёзилганди шикоятда. — 1987 йил октябрь ойида қаттиқ ёғингарчилик бўлиб, мактаб биноси қулаб тушди. Ўшандан бери ўқувчи ва ўқитувчилар сарсон. Чойхона, боғча, инкубатория ночорликдан синфхоналарга айлантирилди. Кейинчалик икки бригада учун қурилган дала шийпони ҳам мактаб ихтиёрига берилди. Бу ерда на спорт майдони, на ошхона, на кутубхона бор.

1988 йил апрель ойида район ижроия комитети раисининг ўринбосари Б. Аҳмедов, РАПО ходими И. Охунов, колхоз правлениеси раиси Т. Сиддиқовлар келишиб, 56- ва 57-мактаблар базасида 834 ўринли бино қурилажагини айтишган, ваъдани қопи билан ағдариб кетишганди.

Педагоглар, ота-оналар буни эшитиб беҳад хурсанд бўлишди. Мактаб директори М. Эргашев қурилишга рухсатнома олиш учун роса олти ой елиб-югурди, йигирмага яқин идоранинг эшигини қоқди. Ниҳоят, тегишли лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланиб, «Узмежколхозпроект» институтининг Андижон филиалига топширилди. Мактаб авария ҳолатидаги билим даргоҳлари рўйхатига киритилмаган экан. Иш тўхтаб қолди. Областдан келган нуфузли вакиллар шароитни обдон ўрганишди. Мактаб қурилиши 1989 йил планига киритилди. Камбағалнинг оғзи ошга етганда бурни қонайди, деган гап бор. Муз жойидан кўчганда «Мактабни ким қуради, маблағни қайси ташкилот тўлайди?» деган савол кўндаланг бўлди. Яна югур-югур, яна чоп-чоп...

Ниҳоят, маблағнинг ҳам йўриғи топилди. Қурилиш бошланди. 1990 йилда 200 минг сўмлик иш амалга ошириш кўзда тутилган. Лекин 1-«Агропромстрой» трестига қарашли 111-механизациялашган кўчма колонна бинокорлари негадир шошилишмаяпти. Ҳозир қурилиш ишлари турли баҳоналар билан яна тўхтатиб қўйилган. Мактаб пешонасига қачон янги бино битаркин?»

Деҳқон бува шикоятни ўқиб бўлиб, ўйланиб қолди. Ёш авлоднинг ўқиши, тарбия топиши, баркамол инсон бўлиб улғайиши учун қулай шароит зарур.

Сафардан оғир ўй-хаёллар билан қайтган Деҳқон бува хонасига кирган эдики, телефон жиринглаб қолди.

— Сизларни Бекобод районидаги Навоий номли колхоздан безовта қилаяпмиз...

— Хизмат?

— Мен райондаги Беруний номли ўрта мактаб ўқитувчиси Ҳасан Отақуловман. Хўжалигимиздаги ягона ҳаммом кўпдан бери ишламайди. Одамлар ювиниш учун район марказига қатнаб, сарсон бўлишаяпти. Мен бу ҳақда ҳажвий шеър ҳам ёзганман. Сизга юборайми?

Деҳқон бува бироз сукут сақлагач, жавоб қилди:

— Иним Ҳасанбой! Ўша шеърингизни колхоз раҳбарларига ўқиб беринг. Зора уларнинг «илҳом»и жўшиб, ҳаммомни ишлатиб юборишса.

Қишлоқда ҳаётий муаммолар беҳисоб. Деҳқон бува юқоридаги арз-додларни тингларкан, бунга яна бир карра ишонч ҳосил қилди. Балки унинг таънадашномлари баъзи тўраларнинг қитиқ патига тегар. Начора, дўст ачитиб айтади.

Деҳқон буванинг кўрган-кечирганларини оққа кўчирувчи:
Н. ТОШЕВ.

ЧОРРАҲАНИНГ ЧОРАСИ

Арзимайди савдоси, куйдиради ғавғоси. Бу Самарқанд—Янгиқўрғон йўли бекатларида сарсон бўлаётган йўловчилар нидоси. Ҳай-ҳай, яна автобус машмашасими? Йўқ, гап бошқа ёқда.

Тўрт йил муқаддам Зарафшон катта йўли бўйлаб янги асфальт йўл ётқизила бошлаганда оқдарёликлар билан иштихонликлар тилла топгандек суюнишганди. Ҳолва деган билан оғиз чучимас экан. Асфальт йўл битгач, чорраҳа муаммоси пайдо бўлди. Ўртага тўсиқлар қўйилган. Уни айланиб ўтиш учун ортиқча тўрт чақирим юриш лозим. Автобус қуш эмаски, учиб ўтса. Ҳайдовчилар ортиқча йўл босишдан оғриниб, Янгиқўрғон посёлкаси ёки Сўғончи қишлоғидан қайтиб кетишаяпти. Бу яқин атрофдаги аҳоли, жумладан, К. Маркс номли колхоз меҳнаткашлари ўртасида норозиликка сабаб бўлаяпти. Йўловчилар манзилларига етолмай хуноб. Мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари эса айбни бир-бирларига тўнкаш билан овора.

— Чорраҳадаги тўсиқларни олишсин. Йўл қисқарса, автобус бемалол қатнайверади, — дейишади автокорхона бошлиқлари.

Йўлсозларнинг ҳам жавоби тайёр:

— Буни ГАИ ҳал қилиши керак. Биз ўз ишимизни бажариб бўлганмиз.

Сансалорликнинг охири кўринмаяпти. Қунт ва ҳафсала бўлса чорраҳа муаммосини ҳал этиш қийин эмас. Область автомобиль инспекциясидаги мутасадди ўртоқлар бу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўришса, жумбоқ балки ечилар.

Ж. МАЖИДОВ.

Н. Наримонов таваллудининг 120 йиллигига

КАВКАЗ ФАРЗАНДИ

Пайариқ районидаги қишлоқ унинг номи билан аталади. Самарқанд темир йўл станциясидан 40 чақирим наридаги бу сўлим масканда беш мингдан зиёд аҳоли яшайди. Улар Пай каналидан сув ичиб, пахтачилик, пиллачилик билан шуғулланишади. Боғот районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли йирик колхоз ҳам унинг номида. Хўжаликда пахтачилик, пиллачилик, чорвачилик тармоқлари ривожланган. Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати «Қалдирғоч» ашула ва рақс ансамблини-ку хорижда ҳам яхши билишади. Уйчи районидаги «Ленинград» колхози ҳудудига жойлашган қишлоққа ҳам унинг номи берилган. Чортоқдан 15 чақирим нарида, Шимолий Фарғона канали соҳилларидаги бу қишлоқ Наманган вилоятининг энг сўлим жойларидан бири. Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл районида ҳам ғаллакорлик, шоликорлик, чорвачилик билан машғул бир қишлоқ бор унинг номида...

Жумҳуриятимиздаги мактаблар, техникумлар, маҳаллалар, кўчалар, кутубхоналарга номи бежиз берилмаган. Наримон Кербалай Нажаф ўғли Наримонов атоқли партия ва давлат арбоби, ёзувчи ва мақоланавис эди. 1905 йилдан Коммунистик партия аъзоси Н. Наримонов Гори ўқитувчилар семинарияси ва Новороссийск (Одесса) университетининг медицина факультетини битиргач, сиёсат билан шуғуллана бошлади. «Гуммет» социал-демократик ташкилоти ишларида қатнашди, публицистик мақолалар ёзди. РСДРП программасини озарбайжон тилига таржима қилди. 1909 йилда эса қамоққа олиниб, Астраханга сургун бўлди.

Ўз ҳаётини халқ озодлиги ва бахт-саодати учун кураш йўлига бағишлаган Н. Наримонов 1913 йили Бокуда партия ишини олиб боришга киришди. Кейинчалик «Гуммет» комитети раиси ва РСДРП (б) Боку комитети аъзоси, газета муҳаррири бўлиб ишлади.

1918 йил баҳорида у Боку Халқ Комиссарлар Советида шаҳар хўжалиги комиссари, 1919 йилдан РСФСР Ташқи ишлар халқ комиссарлигида Яқин Шарқ бўлими мудири РСФСР Халқ комиссарининг ўринбосари вазифаларини бажарди.

Инқилоб ғоялари тантанаси йўлидаги фидокорлигини кўрган халқ ўз фарзандини 1920 йилда Озарбайжон инқилоб комитети раиси, республика Халқ Комиссарлар Кенгашининг раиси, сўнгра Казказорти социалистик федератив совет республикаси иттифоқ советининг раҳбари лавозимларига сайлади.

Н. Наримонов 55 йил яшади. Унинг сиёсий фаолиятидан ташқари бадиий ижод соҳасидаги баракали меҳнати ҳам тахсинга сазовор. Адибнинг «Баҳодир ва Сўна» романи, «Жаҳолат», «Шамданбек», «Нодиршоҳ» драмалари, адабий-танқидий мақолалари умумсовет адабиёти хазинасидан муносиб ўрин олган.

Озарбайжон шоири Наримон Ҳасанзода унинг инқилобий фаолиятини акс эттирувчи «Наримон» эпик-драматик достон ёзган. Қуйида шу асардан парча ўқийсиз.

ЭҲТИРОМ

Н. ҲАСАНЗОДА.

Наримоннинг келишини
байрам қилди бутун шаҳар.
Тонгда дўстлар бор ишини
ташлаб, йўлга тизилдилар.
Кўчаларнинг ҳар жойига
осилганди турли шиор.
Шодиёна май ойида
апрель унга бўлди ҳамкор.
Хиёл олдин ҳасрат ити
оёқларга сурканганди.
Халқ ҳолига нола этиб,
Шоир қадди букилганди.
Эл бу ғамдан қутилмоққа
Бирон чора изланарди.
Шунинг учун Наримонни
ўзгалардан қизғонарди.
Шуҳратини қизғонарди,
ҳурматини қизғонарди.
Қўрқар эди бундай шердан
Жамоанинг аъзолари.
Наримонов бўлган ерда
кўринмасди баъзилари.
Келар эди Наримонов —
Шарқнинг буюк
байроқдори,
келар эди тинглагани
дардлари кўп элнинг
зорин.
Келар эди марҳумларнинг
хотирасин сақламоққа.

Келар эди
мазлумларнинг
умидини оқламоққа.
Хаёллари тарқоқ эди,
дардлашишга чанқоқ эди.
Юрагида битта калом:
«Она юртим, сенга
салом!»
Кўҳна замин узра шу дам
қадам қўяр Наримонов.
Юрмоқ истаб
илдам-илдам
қараб қўяр Наримонов.
Орзу эрур чин ҳақиқат,
ҳақиқатки, буюк неъмат.
«Ширвон халқи, халойиқи
йўл олармикин Табриз сари...»
деган хаёл ўтар дилдан
тезлашаркан одимлари.
Хаёл суриб боради у
қарши олар гўзал Боку...
Наримоннинг ўйларида
дарёлар ҳам кенгаяр.
Ҳақиқатлар,
хаёллар,
рўёлар ҳам кенгаяр.
Эллар интилар унга,
диллар интилар унга.
Бир чол келиб дафъатан
сўрар:
— Кимдир Наримон?

— Менман,
сўзланг отахон.
Қалтирар тизи чолнинг,
забундир сўзи чолнинг,
қадди мисли дол эди,
у паришон ҳол эди.
Кўзларидан оқиб ёш,
Сўзлади майин, ювош:
— Большевиклар тўдаси
кетди, муаллим ака.
Кўтарилди ишчининг
кулбасидан барака.
Ўғил,
сиз бекларники
қувдингиз бу ўлкадан.
Ҳатто кўрпа-тўшагим
ҳам келтириб бераман.
Ўромланиб туну-кун,
дуо ўқийман бутун
Наримоним, сиз учун!
На хонга бош эгаман,
на юзбоши, на бекка.
Ёмон дарддир букилмоқ
Асло тушмасин чекка.
Бири оға
каттакон
белимиз айри этди.
Букилмакдан, хей, ўғлон,
юрак эзилиб кетди...

Озарбайжончадан
Н. ОРИФЖОНОВ
таржимаси.

Бизга жавоб беришади

«РАҲБАРЛАР ҚИЁ БОҚМАС»

(1990 йил, 3 март)

Мақола район агросаноат бирлашмаси мутахассислари иштирокида ўрганиб чиқилди. Текширишда келтирилган далиллар асосан тасдиқланди. Райондаги «СССР 60 йиллиги» ҳамда «Совет Россияси» совхозларида чорвачиликка эътибор сусайтириб юборилганлиги тўғри. Ем-хашак базасини мустаҳкамлаш, наслчилик ишини яхшилаш зарур.

Текшириш якунлари район халқ контроли комитети йиғилишида муҳокама қилинди. «СССР 60 йиллиги» совхози директори Б. Гулмуродов, ферма мудири Х. Бекмуровга ҳайфсан берилиб, уларга етказилган зарар учун бир-икки ойлик маош миқдорида жарима солинди. «Совет Россияси» совхози директори Н. Холматов, шу хўжалик бош зоотехниги Эшбоев ҳам маъмурий ва моддий йўл билан жазоландилар.

Т. МЎМИНОВ,
Ульянов район агросаноат бирлашмаси чорвачилик бўлими мудири.

— Ҳамма талабингни бажараяпман. Яна нима дейсан!
— Онанг билан бир катакда яшамайман!
М. ЖЎРАЕВ чизган расм.

ҲАМКАСБЛАР

ҲАНГОМА

Ошхона. Хўранда Тўқливой оқ қалпоқ, оқ халат кийган Тўйчивойни чақиради.

ТЎҚЛИВОЙ: Мумкинми, бир дақиқа...

ТЎЙЧИВОЙ: (ўзича тўнғиллаб): Бу меров мени хизматчи деб ўйлаяпти шекилли. (Хўрандага яқинлашади). Хўш, келинг!

ТЎҚЛИВОЙ: (ўзича) Во ажаб! Овози ҳам таниш. Ҳа, худди ўзи. (Йигитга мурожаат қилиб) Менга қара, сен ўзимизнинг Тўйчивой эмасмисан?

ТЎЙЧИВОЙ: Хўш, нима эди?

ТЎҚЛИВОЙ: — Наҳотки собиқ курсдошингни танимасанг?

ТЎЙЧИВОЙ: Тўхта, тўхта, сен хумпар Тўқливой эмасмисан?

ТЎҚЛИВОЙ: Худди ўзиман! (Қучоқлашиб кўришадилар) Хизмат қаерда?

ТЎЙЧИВОЙ: Мана шу «Оромижон» ошхонасида буфетчиман.

ТЎҚЛИВОЙ: Ичимликка миробман де? Оббо сен-ей, пичоғинг мой устида экан-да! Қалай, курсдошларни кўриб турасанми?

ТЎЙЧИВОЙ: Ҳар куни кўраман. Жингала соч Вазира эсингдами? Ҳозир у бизда омбор мудири. Ҳасан пакана — мол ташувчи. Олтинхон — бош ошпаз. Биринчи курсда сен хуштор бўлган қиз бор эди-ку, Зебихон, ўша бизда зал мудираси.

ТЎҚЛИВОЙ: Пахтага борганимизда чой қўйиб юрадиган оёқ-қўли чаққон йигит бўларди, хаҳ, оти нима эди...

ТЎЙЧИВОЙ: Чаққонбойни айтаяпсанми? У курсдошларимдан ажралмайман, деб ошхонамизнинг кийимечарида ишлаяпти. Бўрсиқдай семириб кетган!

ТЎҚЛИВОЙ: Тавба, ҳаммамиз бир соҳада ишласак ҳам сира учрашмас эканмиз-да! Мен сабзавот дўконида хизмат қилаяпман. Биласанми, яқинда ўзимиз битириб чиққан қишлоқ хўжалиги институтининг қирқ йиллик тўйи бўлади. Мана шу ерда курсдошлар бир тўпланмаймизми!?

ТЎЙЧИВОЙ: Жуда соз. Таклифингни ўртоқларга етказаман.

ТЎҚЛИВОЙ: Келишдик. Эски қадрдонлар бир отамлашайлик.

ТЎЙЧИВОЙ: Бўпти, қўлни ташла, мироб!

ТЎҚЛИВОЙ (қўлини узатди): Марҳамат, сотувчи агроном! (Кулиб хайрлашадилар).

Алишер ИСОМИДДИНОВ.

БИР ҚАЙНОВИ ИЧИДА

«Севгилимга маъқул тушса ёзганим,
Алам қилмас уч-тўрт кило озганим».
(Ошиқ «шоир» ижодидан).

* * *

«Ўртоқ Фармоновнинг қурти бор. Пилласини топшириб олсин, кейин вакил қилиб фермага боғлаб қўямиз».

(Раиснинг сўзи).

* * *

«Ҳар ойда газетанинг думалоқ столини ўтказаяпмиз».

(Район газетаси муҳаррирининг ҳисоботидан).

* * *

«Агар шу шеърларим сизларга маъқул бўлса, яна юбораман».

(Редакцияга келган хатдан).

Тўпловчи: М. ТОШБОЕВ.

Спорт ахбороти

ФУТБОЛ

Кеча мамлакат биринчилигининг олий лигасида навбатдаги тур учрашувлари бошланди. Бу йилги мусобақалар ниҳоятда қизиқарли ўтмоқда. Бултурги мавсум совриндорлари ҳали ўзларини кўрсата олганлари йўқ. Қисқа муддатли танаффусдан сўнг бу йил кучлилар сафида ўйнаётган МАСК футболчилари олий лига коллективлари ўртасида ягона пешқадам бўлиб турибдилар. Улар олти турдан сўнг 9 очко тўплаб, биринчи ўринда боришаяпти.

Москва динамочилари ҳам бу йил яхши ўйнаяптилар. Улар қаторасига уч бор зафар қучишди. Ҳозир 8 очко билан иккинчи ўринда боришаяпти. Ўтган йил чемпионлари — Москва спартакчилари билан кумуш совриндор «Днепр» (Днепропетровск) командаси ҳисобида еттитадан очко бор. Эслатиб ўтамиз бу коллективлар 3—4-ўринларда бораяптилар.

ХОККЕЙ

Келгуси ҳафтада Швейцарияда навбатдаги жаҳон ва Европа биринчиликлари байроғи кўтарилади. Унда курраmizнинг энг кучли командалари иштирок этадилар.

Хоккейчиларнинг йирик мусобақасида мамлакатимиз спорти шарафини кимлар ҳимоя қиладилар? Терма командамизнинг катта устози, СССРда хизмат кўрсатган тренер В. Тихонов Москвада бўлиб ўтган матбуот конференциясида 24 хоккейчи бўлажак мусобақаларга тайёргарлик кўраётганлигини айтди.

Улар кимлар? Терма командамиз таркибига чақирилган хоккейчилар ўртасида МАСК ўйинчилари кўпчиликни ташкил этадилар. Улардан ташқари мамлакат чемпиони — Москванинг «Динамо» командасидан тўрт, Воскресенскнинг «Химик» клубидан икки, Риганинг «Динамо» коллективидан икки хоккейчи чемпионатолди машқларида қатнашмоқда. Улардан бошқа яна бир неча ўйинчи ҳам мусобақаларга тайёргарлик кўрмоқда.

Шимолий Американинг профессионал командаларида ўйнаётган мамлакатимизнинг кучли хоккейчилари В. Крутов, С. Макаров, А. Касатонов, В. Фетисов ҳам терма командамиз таркибида қатнашсалар ажаб эмас.

Швецияда бир неча кун давом этган ўсмирлар жаҳон биринчилиги ниҳоясига етди. Майдон эгалари беш учрашувдан тўққиз очко тўплаб, биринчи ўринни эгалладилар. Мамлакатимиз хоккейчилари иккинчи ўринни олиб, кумуш медалларга сазовор бўлишди. Учинчи ўрин ва бронза медаллари Чехословакия терма командасига насиб этди.

ШАХМАТ

Совет гроссмейстери А. Чернин Боннда ўтаётган халқаро мусобақада пешқадамликни қўлдан бермаяпти. У 4,5 очко билан биринчи ўринда бораяпти.

Халқаро мусобақада турли мамлакатлардан келган кучли шахматчилар иштирок этаяптилар.

Муҳаррир ўринбосари
Н. ЁҚУБОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

15 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

● ЎзТВ I

9.00 «Ассалому алайкум».

*

10.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Компьютер сабоқлари».
10.25 Спорт программаси. 1. Ёш спортчи мактаби. Кураш. 2. От спорти. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг соврини учун мусобақалар. Отчопардан репортаж (ёзиб олинган).
11.25 «Дўстлик чаманзорида». Концерт.
11.55 Ҳамза Имомбердиев. «Сеҳрли ҳарфлар ороли». Жумҳурият қўғирчоқ театрининг спектакли.
12.50 «Алифбо сабоқлари» (такрор.).
13.25 «Мушоҳада». Чимкент вилоятидаги оилавий болалар уйлари ҳақида.
14.15 «Муваффақият чўққиси». Телефильм.

Тижорат видеоканали

14.35 «Илғор тажриба мактаби».

* * *

17.55 Кўрсатувлар программаси.
18.00 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
18.40 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Кино жавонидан».
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Якшанба оқшомида».
21.40 Катталар учун мультфильмлар: «Балкон», «А+В».
22.00 «Ахборот».
22.20 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи». Ака-укалар оқибати ҳақида.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Сапеда». Мусиқий ахборот.
10.05 «Ҳар бир кишига ва барчага». Реклама.
10.15 «Китобчанинг викторинаси».
10.55 «Футбол, футбол, футбол».
11.55 Ғалабанинг 45 йиллигига. «Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси». Телевизион бадиий фильм. 3 ва 4-сериялар (рус тилида).

* * *

18.00 Бадиий фильм.
19.15 «Телетомошабин ҳамроҳи».
19.45 «Забон дони — чаҳон дони».
20.30 Москва. «Время».
21.00 Борбаднинг 1400 йиллигига. «Кўҳи баланд». Тожикистон санъат усталари иштирок этадилар.
22.00 «Ҳафта». Информацион программа.
22.30 «Кўҳи баланд» кўрсатувининг давоми.

● МТ I

7.30 Спорт ҳамма учун.
7.45 Ритмик гимнастика.
8.15 «Спортлото» тиражи.
8.30 «Эрта саҳарлаб». Болалар учун кўрсатув.
9.30 «Ватан хизматида».
10.30 Тонгги дам олиш программаси.
11.00 «Дунё бўйлаб». Альманах.
12.00 «Здоровье».
12.45 Ғалабанинг 45 йиллигига. «Ўлим архиви». Беш серияли телевизион бадиий фильм (ГДР). 5-серия.
14.15 «Педагогика ҳамма учун».
15.15 «Қишлоқ янгиликлари». Панорама.
16.30 Эртаклар ва саргузаштлар оламида. «Ошиқ бўёқчи ҳақида эртак» («Ленфильм»).
18.00 Шафқат ҳафтаси. «Уйғониш».

Якшанба кинозали

18.30 «Пишлоқдан ясалган уй». Мультфильм.
18.45 «Самогончилар». Бадиий фильм («Мосфильм»).
19.05 «Ҳамтовоқлар». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
20.30 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
21.00 Абадият ҳақида ўйлар.
21.15 П. И. Чайковский. 100 та романс.
21.35 «Қадимий вулқон қияликларида». Телевизион ҳужжатли фильм.
21.50 Джаз портретлари. Сизни Г. Лукьянов раҳбарлигидаги «Каданс» ансамбли таклиф этади.

● МТ II

7.30 Зарядкага сафланинг!
7.45 «Бир партия шахмат ўйнаш». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Экран»).
8.00 «Оқ қарқара». Мультфильм.
8.15 «Биз қўшни бўлиб яшардик». Бадиий фильм, субтитр билан (М. Горький номли киностудия).
9.30 «Саҳрони қутқариш». Ҳужжатли фильм премьераси. «Она-замин ташвишида» туркумидан («Туркманфильм»).
10.00 Иттифоқдош жумҳуриятлар студияларининг фильмлари. «Урсалар — қоч...» («Грузия-фильм»).
11.30 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).
11.35 «Биз яшаётган олам». Режиссёр Л. Кристи фильмлари. «Ҳаётимиз ҳақида кичик ҳикоялар» («Экран»).
12.25 «Ҳамдўстлик» видеоканали.
14.55 Миллий баскетбол ассоциацияси профессионаллари ўртасида баскетбол бўйича АҚШ чемпионати.
16.00 «Совет Россияси» видеоканали.
18.30 «Планета». Халқаро программа.
19.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Биз меҳмондамиз».
19.45 «Бу шахмат эмас, бу...» Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).
19.55 Бадминтон. Европа чемпионати.
20.30 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати (сурдо таржимаси билан).
21.00 Тарихий фильм. «Даниил — князь Галицкий» (Одесса киностудияси).

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»—
«СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб. — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р. 10023. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д — 1173. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12